

РЕСУЛЛАРЫҢ ИШЛЕРИ

1–НЖИ БАП

¹⁻²Эй Теофилус! Мен илкинжи китабымы Исаның Өз сайлан ресулларына Мукаддес Рух аркалы буйрук беренинден соң, Онуң тә Гөгә алнан гүнүне ченли этмәге ве өвретмәге башлан әхли затлары хакда яздым. ³Ол гөргүсинден соң хем кырк гүнүң довамында ресуллара гөрүнди, Худайың Патышалыгы барада гүррүн берип, көп кесгитли алапатлар билен Өзүниң диридигини олара гөркезди. ⁴Олар билен биле болан вагты олара буйрук берди: «Иерусалимден айрылман, Атаның вадасына гарашың. Сиз ол ваданы менден эшитдиңиз. ⁵Чүнки Яхя сув билен чокундырды, йөне сиз ене бирнәче гүнден Мукаддес Рух билен чокундырыларсыңыз».

Иса Гөгә алыняр

⁶Инди булар өзара йыгнанышанларында Ондан сорадылар: «Я Реб, Ысрайыл үчин патышалыгы гайтадан шу вагт беркарар этжекми?» ⁷Иса олара шейле дийди: «Атаның Өз ыгтыярына табын эден вагт я мөвсүмлерини билмек сизиң ишиңиз дәл. ⁸Йөне Мукаддес Рух үстүңизе иненде, гүйч-кувват алып, Иерусалимде, бүтин Яхудада, Самарияда, Ериң тә соңуна ченли Мениң шаятларым боларсыңыз». ⁹Иса булары айдандан соң, оларың гөзлериңиң алнында ёкары галдырылды, бир булут Оны оларың назарындан гизледди.

¹⁰Ол барярка, олар хем Гөгә бакышып дуркалар, ине, янларында эгни ак эшикли ики адам дуруп, шейле дийдилер:

¹¹ «Эй, желилели адамлар! Нәмә бу ерде Гөге бакышып дурсуңыз? Иса Гөге алынды. Ол гидиши ялы, гайдып хем гелер».

Иуданың ерине Маттияс сайланяр

¹² Ине, шонда олар Зейтун дагы диен дагдан Иерусалиме өврүлдилер. Бу даг Иерусалиме якын болуп, бир сабат гүнлүк ёлду. ¹³ Шәхере гиренлеринде Петрус, Яхя, Якуп, Андреас, Филипус, Томас, Бартоломеус, Матта, Алфеусын оглы Якуп, Ватанчы Симун ве Якубуң оглы Иуда өз болян балаханаларына чыкдылар. ¹⁴ Буларың бары аяллар, Исаның эжеси Меръем ве Онуң доганлары билен биле бир адам ялы болуп, үзнүксиз дога ве дилег эдйәрдилер.

¹⁵ Шол гүнлерде Петрус саны йүз йигримә голай болан доганларың ортасында ёкары туруп, шейле дийди: ¹⁶ «Эй доганлар! Исаны тутанлара ёлбашчылык эден Иуда хакда Мукаддес Рухуң Давудың агзы билен озалдан билдирен язгысы бержай болмалыды. ¹⁷ Чүнки ол бизден сайылып, бу гулукдан пай алды. (¹⁸ Бу адам яманлык музды билен бир экин мейданыны сатын алды. Соң ере йүзин йыкылып, ортадан ики ярылды, бүтин ичегелери дөкүлди. ¹⁹ Бу әхли Иерусалим илатына белли болды; шоңа гөрә-де ол экин мейданына өз диллеринде „Хакелдама“, ягны „Ган мейданы“ дийдилер.) ²⁰ Чүнки Зебур китабында: „Онуң месгени чоларсын, ичинде яшан болмасын, везипесини башга бири алсын“ дийип язылгыдыр. ²¹ Мунуң үчин Реб Исаның бизиң арамызда гирип-чыкан бүтин заманының довамында, ²² Яхяның чокундырмасындан башлап, тә Онуң бизден ёкары алнан гүнүне ченли бизе хемра болан адамларың бири Онуң дирелишине бизиң билен бирликде гүвә гечсин».

²³ Шейлеликте, ики адамы, лакамы Юстус болуп, Барсаба дийилйән Юсуп билен Маттиясы теклип этдилер. ²⁴ Онсоң дога эдип дийдилер: «Эй хеммәниң йүрегини билйән Худай! Бу икисинден хайсысыны сайлан болсаң,

гөркез; ²⁵ ол Иуданың өз ерине гитмек үчин терк эден бу гулук ве ресуллык пайыны* алсын». ²⁶ Олар үчин биже атдылар; биже Маттияса дүшүп, ол он бир ресулун хатарына гирди.

2—НЖИ БАП

Мукаддес Рухун гелмеги

¹ Пентикост гүни геленде, оларың бары бир ере йыгна-нышдылар. ² Бирден асманда гүйчли елиң сесине чалым-даш сес пейда болуп, ол оларың отуран өйлерини бүтинлей долдурды. ³ Олара одун ялынлары кимин бөлнен диллер аян болуп, оларың хер бириниң үстүне гонды. ⁴ Оларың бары Мукаддес Рухдан долуп, Рухун гепледишине гөрә, башга диллерде гепләп башладылар. ⁵ Иерусалимде ехудылар, Гөк астындакы хер миллетден болан Худайдан горкян адамлар галярды. ⁶ Бу сес геленде, халайык бир ере йыгнанды. Олар хайран галдылар, чүнки ресулларың айдян сөзлерини оларың херси өз дилинде эшидйәрди. ⁷ Хеммелер хайран галдылар ве геңиргенишип, бири-бирлерине шейле дийдилер: «Бу геплейәнлериң хеммеси желилели дәлми нәме? ⁸ Онда бизиң хер биримиз нәхили өз эне дилимизи эшидйәрис? ⁹ Биз — парфиялылар, мидиялылар, эйламлылар, Месопотамияда, Яхудада, Каппадокияда, Понтусда ве Азияда, ¹⁰ Фирикияда ве Памфилияда яшаянлар, шейле хем Мүсүриң, Либияның ве Киринәниң төверегинде яшаянлар, римли мыхманлар, ехудылар ве ехуды динине геченлер, ¹¹ киритлилер, араплар болуп, оларың өз дилимизде Худайың улы ишлерини гүррүн беришлерини эшидйәрис». ¹² Оларың бары хайран галдылар ве алжырап: «Бу нәме болдугы?» дийишдилер. ¹³ Кәбирлери болса олары масгаралап: «Олар тәзе шерапдан жулк болупдыр» дийди.

* 1:25 *Пайыны* — иң гадымы голязмаларда: «орнуны».

Петрусың сөзи

¹⁴ Ине, шонда Петрус Онбирлер билен бирликде ёкары турды-да, сесини гаталдып, олара йүзленди: «Эй яхудалы адамлар ве бүтин Иерусалим илаты! Бу сизе белли болсун, мениң сөзлериме гулак асың. ¹⁵ Булар сизин гүман эдишиниз ялы, серхош дәл, себәби хениз гүн гушлук хем боланок. ¹⁶ Йөне бу Иоэл пыгамберин айданыдыр: ¹⁷ „Худай диййәр: соңкы гүнлерде шейле болар, Мен Рухумдан бүтин адамзат үстүне дөкерин. Сизин огулларыңыз, гызларыңыз пыгамберлик эдер, яшларыңыз гөрнүшлер, гаррыларыңыз дүйшлер гөрер. ¹⁸ Шол гүнлерде Рухумдан гулларымың, гырнакларымың үстүне дөкерин, олар хем пыгамберлик эдер. ¹⁹ Ёкарда — Гөкде гудратлар, ашакда — ер йүзүнде алапатлар, ган, от ве түссе бугуны гөркезерин. ²⁰ Реббин улы, дабаралы гүни гелмезден озал, Гүн — түмлүге, Ай гана дөнер. ²¹ Онсон Ребби чагыран адам гутулар“. ²² Эй ысрайыллылар, бу сөзлери динлән! Насыралы Иса Өзи аркалы Худайың араңызда дөреден гудратлары, мугжызалары ве алапатлары билен сизе Худай тарапындан тассыкланан бир адамды. Өз билшиниз ялы, ²³ Худайың берк ислеги, өңүнден билмеги билен элиңизе берлен бу адамы сиз канунсызларың эли билен тутдуңыз ве хача чүйләп өлдүрдиниз. ²⁴ Эмма Худай өлүм агырыларыны чөзүп, Оны дирелтди, себәби өлүмиң Оны сакламагы мүмкин дәлди. ²⁵ Чүнки Давут Ол барада шейле диййәр: „Ребби элмыдама гаршымда гөрдүм, чүнки мен эндиремез ялы, Ол сагымдадыр. ²⁶ Шонуң үчин гөвнүм галкынды, дилим шатланды; теним хем умытда яшар. ²⁷ Чүнки Сен жанымы өлүлөр диярында гоймарсың, Өз Мукаддесин чүйремегине разы болмарсың. ²⁸ Сен Маңа яшайыш ёлларыны гөркездин. Мени Өз хузурында шатлыктан долдурарсың“.

²⁹ Доганлар! Мен улы атамыз Давут хакда сизе ачыгыны сөзлесем, ол өлди, жайланды, мазары болса шу гүне ченли арамызда дур. ³⁰ Йөне ол пыгамбер боланлыгы үчин ве

Худайың оңа беден боюнча өз зүрядындан болан Месиҳи чыкарып, тагты үстүндө отуртжакдыгына* ант ичип, вада эдендигини биленлиги үчин, ³¹ муны өңден гөрүп, Месиҳиң дирелиши барада шейле дийди: „Ол не өлүлөр диярында гоюлды, не-де тени чүйреди“. ³² Исаны Худай дирелтди; муна бизиң барымыз шаятдырыс. ³³ Иса Худайың сагына галдырыландан ве вада эдилен Мукаддес Рухы Атадан аландан соң, сизиң бу гөрийән, эшидийән затларыңызы дөкди. ³⁴ Чүнки Давут Гөге чыканок; онуң өзи шейле дийер: „Реб Реббиме дийди: ³⁵ Душманларыңы аякларыңа басганчак эдйәнчәм, Мениң сагымда отур“. ³⁶ Шейлелик билен, бүтин Ысрайыл өйи сизиң хача чүйлән бу Исанызы Худайың хем Реб, хем-де Месиҳ эденини эшгәр билсин». ³⁷ Муны эшиденлеринде, йүреклеринде санжы дөрөп, Петрус ве бейлеки ресуллара: «Доганлар, биз нәме этмели?» дийдилер. ³⁸ Петрус оlara шейле дийди: «Тоба эдин, гүнәлериниңиң өтүлмеги үчин әхлиңиз Иса Месиҳиң адына чокундырылын. Ине, шейдип, сиз Мукаддес Рухуң сылагыны аларсыңыз. ³⁹ Чүнки вада сизиң өзүңиз, чагаларыңыз, узака боланларың әхлиси, шейле хем Худайымыз Реббиң чагыржакларының хеммеси үчиндир». ⁴⁰ Ене-де көп сөзлөр билен шаятлык этди ве: «Өзүңизи бу азгын не-силден халас эдиң!» дийип өвүт берди. ⁴¹ Онуң сөзүни бегенч билен унанлар чокундырылып, шол гүнде оlara үч мүне голай адам гошулды. ⁴² Ресулларың несихатларыны динлемек, чөрөк бөлмек, якын арагатнашыкда болмак ве дога окамак билен олар вагтларыны гечирйәрдилер.

Иманлылар арасындакы агзыбирлик

⁴³ Хеммелериң жанына горкы аралашыпды. Ресуллар аркалы көп гудратлар, аламатлар гөркезилийәрди. ⁴⁴ Иман

* 2:30 Худайың... отуртжакдыгына — ин гадымы голязмаларда: «Худайың оңа тагты үстүндө өз зүрядындан бирини отуртжакдыгына».

эденлериң бары биледилер, оларың әхли затлары ортадады. ⁴⁵ Олар мал-мүлклерини сатып, хер киминң мөтәчлигине гөрә, өз араларында бөлүшердилер. ⁴⁶ Бир адам ялы болуп, хер гүн ыбадатхана йыгнанаардылар, өйден-өе чөрек бөлүшип, гуванч, акйүреклилик билен нахар эдинердилер. ⁴⁷ Худая алкыш окап, бүтин ил янында эзиз гөрлердилер. Худай хем гутуланларың саныны гүнсайын көпелдерди.

3—НҖИ БАП

Отура гедайың сагалдылышы

¹ Бир гүн гүнортандан үч сагат соң — дога вагтында Петрус билен Яхя икиси ыбадатхана гитди. ² Догабитди отура бирини хер гүн гөтерип, ыбадатхананың Овадан диен гапысының агзында отурдылар. Ол ыбадатхана гирийәнлерден садака дилейәрди. ³ Бу адам Петрус билен Яхяның ыбадатхана гирип баряныны гөрүп, олардан садака диледи. ⁴ Петрус билен Яхяның оңа гөзлери дүшди. Петрус оңа гарап: «Бизе серет!» дийди. ⁵ Яңкы адам олардан бир зат хантама болуп, олар чинерилип серетди. ⁶ Петрус оңа шейле дийди: «Мениң күмшүм, алтыным ёк, йөне өз барымы саңа берйәрин: Насыралы Иса Месихиң адындан: Йөре!» ⁷ Онсоң саг элинден тутуп, ол оны галдырды. Шобада хем яңкы адамың аякларына, топукларына ысгын гелди. ⁸ Ол ёкары товусды-да, дик дуруп, йөрәп башлады. Гезмеләп, товсуп, Худая алкыш окап, олар билен бирликде ыбадатхана гирди. ⁹ Бүтин халк онуң йөрәп, Худая алкыш окап йөренини гәрди. ¹⁰ Онуң садака дилемек үчин ыбадатхананың Овадан диен гапысының агзында отуриян адамдыгыны танадылар, онуң башындан гечен ише хайран галдылар.

Петрусың ыбадатханадакы сөзи

¹¹ Яңкы сагалан отура Петрус билен Яхяны гойбермән дурка, бүтин халк геңиргенишип, олар тарап, Сүлейманың Эйваны диен ере ылгашып гелди. ¹² Петрус муны гөрөнде,

халка йүзленип, шейле дийди: «Эй, Ысрайыл адамлары! Нәме үчин муна геңиргенишйәрсиниз? Биз муны өз гүй-жүмиз я таквалыгымыз билен йөреден ялы, нәме үчин бизе бакышып дурсуңыз? ¹³ Ыбрайымың, Ысхагың, Якубың Худайы, бизиң аталарымызың Худайы Өз гулы Исаны шөхратландырды. Оны сиз өлүме табшырдыңыз, Пилатус Оны бошатмагы йүрегине дүвенде, онуң өңүнде сиз Оны инкәр этдиниз. ¹⁴ Мукаддес ве догры Адамы инкәр эдип, бир адам өлдүрижиниң өзүңизе багышланмагыны талап этдиниз. ¹⁵ Яшайыш Башлыгыны өлдүрдиниз; йөне Худай Оны дирелтди, муна биз гүвә гечйәрис. ¹⁶ Сизиң гөрийән, танаян шу адамыңыз Иса болан өз ынамы аркалы гөзүңизиң алнында бүтинлей сагалды. Бу адама кувват берен зат онуң Иса болан ынамыдыр. ¹⁷ Эй доганлар, мен сизиң-де өз башлыкларыңыз ялы, муны билмезликден эдендигиңизи билийәрин. ¹⁸ Йөне Худай Өз Месихиниң гөрги гөржекдиги барадакы әхли пыгамберлер аркалы өңүнден айданларыны шейле ерине стирди. ¹⁹ Инди гүнәлериңизиң гечилмеги үчин тоба эдин, дөнүң. ²⁰ Шейлеликте, Реббиз хузурындан тәзеленме пурсатлары гелер, Ол сизиң үчин белленен Месих Исаны ёллар. ²¹ Худайың гадымдан мукаддес пыгамберлер аркалы айданларының барының гайтадан тертип-дүзгүне салынжак вагтына ченли Гөк Оны кабул этмелидир. ²² Чүн-ки Муса аталарымыза шейле дийипди: „Реб Худай сизе өз доганларыңызың арасындан мениң ялы бир пыгамбер дөретжекдир. Онуң әхли дийжеклерине гулак асың. ²³ Шол Пыгамбере гулак асмадык хер жан халк арасындан ёк эдилер“. ²⁴ Самуелден башлап, әхли пыгамберлер, гепләнлерин бары шу гүнлери хабар бердилер. ²⁵ Сиз пыгамберлериң огулларысыңыз, Худайың Ыбрайыма: „Ер йүзүниң әхли уруглары сениң неслинден берекет тапар!“ дийип, ата-бабаларыңыз билен баглашан әхтиниң огулларысыңыз. ²⁶ Худай Өз сайлан гулы Исаны сизиң хер бириңизи яман пәлиңизден гайтарсын, сизе берекет берсин дийип дирелтди, Оны илки билен сизе ёллады».

4—НЖИ БАП

Петрус билен Яхя ехудыларың межлисиниң өңүнде

¹ Олар халка гүррүң берип дуркалар, руханылар, ыбадат-хананың серкердеси ве саддукейлер оларың үстүне дөкүлдилер. ² Олар гахарлыдылар, себәби ресуллар халка сапак берип, Исаның (мысалында) өлүлеринң дирелишини ыглан эдйәрдилер. ³ Олара эл урдулар, эртире ченли туссага салдылар; чүнки эййәм агшам болупды. ⁴ Эмма сөзи эшиденлеринң көпүси иман этди; иман эденлеринң саны бәш мүңе голайлады. ⁵ Шол гүнүң эртеси оларың башлыклары, яшулулары ве канунчылары Иерусалиме йыгнандылар. ⁶ Баш руханы Ханна ве Каяфа, Яхя ве Игендер хем-де баш руханының уругындан боланларың бары шол ердидилер. ⁷ Олары ортада дурзуп: «Сиз муны хайсы гүйч, хайсы ат билен этдиңиз?» дийип сорадылар. ⁸ Шонда Петрус Мукаддес Рух билен долуп, олара шейле дийди: «Эй, халкың башлыклары, Ысрайыл яшулулары! ⁹ Биз бу гүн бир майып адама эдилен ягшылык үчин ве онуң шыпа тапанлыгы үчин сорага чекилйән болсак, ¹⁰ онда сизинң хеммәңиз ве бүтин Ысрайыл халкы билсин: бу адам сизинң хача чүйләниниз ве Худайың дирелдени Насыралы Иса Месихин ады аркалы саг-саламат өңүңизде дур. ¹¹ Сиз уссалар тарапындан әсгерилмедик бу Даш бурчбашы болуп чыкды. ¹² Башга хич кимде гутулыш ёкдур. Чүнки бизинң халас болмагымыз үчин адамзада берлен гайры ат асманың астында ёкдур».

¹³ Петрус билен Яхяның гайратыны гөрөнлеринде, оларың окувсыз, гарамаяк адамлардыгыны сайгаранларында, олар геңиргенишдилер, оларың Иса билен биле боландыкларына гөз етирдилер. ¹⁴ Шыпа тапан адамың хем олар билен дураныны гөрүп, мунуң гаршысына хич зат айдып билмедилер. ¹⁵ Шейлеликте, олара межлисден дашарык чыкмагы буюрдылар-да, өзара генешип, шейле дийдилер:

¹⁶ «Бу адамлара нәме эдели? Чүнки булар аркалы гөзе илгинч аламатың йүзе чыканыны бүтин Иерусалим илаты билйәр, биз муны инкәр эдип билмерис. ¹⁷ Йөне мунуң халк арасына мундан артык яйрамазлыгы үчин, мундан бейләк бу ат билен хич киме хич зат айтмазлары ялы, олар хайбат аталың».

¹⁸ Онсоң олары чагырып, Исаның адындан геплемезлиги ве өвретмезлиги табшырдылар. ¹⁹ Эмма Петрус билен Яхя олар шейле гайтаргы бердилер: «Сизе Худая гулак асандан хем артык гулак асмак Худайың янында догрумыдыр? Өзүңиз ойланып гөрүң! ²⁰ Чүнки гөренимизи, эшиденимизи сөзлемезлик бизиң үчин мүмкин дәл». ²¹ Олар ене-де хайбат атып, йөне халк зерарлы темми бермегин чәресини тапман, олары бошатдылар, чүнки хеммелер болан иш үчин Худайы шөхратландырырдылар. ²² Себәби бу шыпа кераматы яшы кыркдан аган бир адамда йүзе чыкыпды.

Иманлылар батырлык үчин дога эдйәр

²³ Олар бошадыландан соң, өзлериниңкилере гелип, баш руханыларың, яшулуларың өзлерине айданларының барыны хабар бердилер. ²⁴ Муны эшиденлеринде, олар агзыбирлик билен сеслерини гаталдып, Худая, ине, шейле дийдилер: «Эй Баяр! Гөги, Ери, деңзи ве онуң ичиндәки әхли зады ярадан Худай Сенсин, ²⁵ Сен Өз гулуң Давудың агзы билен шейле дийдин: „Нәме себәпден миллетлер булагайчылык турузды, халклар пуч затларың күйүне дүшди? ²⁶ Нәме себәпден ер йүзүниң патышалары аяга галдылар, хөкүмдарлар Реббе гаршы, Онуң Месихине гаршы йыгнанышдылар?“ ²⁷ Чүнки, хакыкатдан-да, шу шәхерде Хиродес ве Понтиус Пилатус өзге миллетлер ве Ысрайыл халкы билен билеликте Сениң везипә беллән мукаддес Гулуң Иса гаршыдыр. ²⁸ Олар Сениң элиңиң, ислегиниң йүзе чыкмагыны өнүнден белләнлериниң барыны амала ашырмак үчин йыгнанышдылар. ²⁹ Я Реб, инди оларың ховп салышларына

серет, гулларыңа батырлык билен Өз сөзүни сөзлемәге гайрат бер. ³⁰ Өз мукаддес Гулуң Исаның ады билен шыпаларың, алапатларың ве гудратларың дөремеги үчин элини узат!» ³¹ Дога эдип боланларыңда, оларың үйшүп дуран ерлери титреди, хеммелер Мукаддес Рух билен долуп, батыргайлык билен Худайың сөзүни гайратлы сөзлемәге башладылар.

Иманлылар әхли затларыны пайлашырлар

³² Иман эден халайык бир йүрек ве бир жанды, бири-де өз малыңдан болан бир зада мениңки диймейәрди, бар затлары ортакды. ³³ Ресуллар улы гүйч билен, Реб Иса Месиҳиң дирелишине гүвә гечйәрдилер. Барының үстүнде улы мерхемет барды. ³⁴ Араларыңда мәтәч киши ёкды. Себәби ерли, өйли боланларың әхлиси олары сатырдылар. Сатылан затларың бахасыны болса гетирип, ³⁵ ресулларың өнүнде гойярдылар. Шейлеликте, хер киме герегиче пайланярды. ³⁶ Ресулларың Барнабас («Гөвүнлик Оглы») лакамыны берени, кипри левили Юсубың хем ³⁷ бир меллеги барды. Юсуп оны сатды-да, пулуны гетирип, ресулларың өнүнде гойды.

5—НҖИ БАП

Хананя билен Сафира

¹ Хананя атлы бир адам аялы Сафира билен бир мүлки сатып, ² онуң бахасыңдан бир бөлегини өзүне алды ве онуң диңе бир бөлегини гетирип, ресулларың өнүнде гойды. Онуң бу хилесинден аялының-да хабары барды. ³ Петрус оңа шейле дийди: «Хананя, шейтаның „Мукаддес Рухы алда-да, сатылан ериң бахасының бир бөлегини өзүне ал“ диен пәлине нәме үчин йүрегинден ер бердиң? ⁴ Ол сатылман галанда-да сениңки, сатылдан соң хем сениң эркиңде дәлмиди? Нәме үчин бу зады йүрегиңе дүвдүң? Сен ынсанлара дәл-де, Худая ялан сөзледин». ⁵ Хананя бу сөзлери эшидип, йыкылды ве жан берди. Муны эшиденлериң

барының үстүне улы горкы абанды. ⁶ Яшлар туруп, оны кепене доладылар-да, әкидип жайладылар.

⁷ Үч сагат чемеси геченден соң, Хананяның болан зат-дан хабарсыз аялы ичерик гирди. ⁸ Петрус оңа: «Маңа айт, ери шунча сатдыңызмы?» дийди. Ол хем: «Хава, шунча» дийди. ⁹ Петрус оңа шейле дийди: «Нәме үчин сиз Реббин Рухуны сынамак үчин диллешдиңиз? Ине, сениң әриңи жайланлар гапыда дур, олар сени хем әкидерлер». ¹⁰ Әдил шол пурсат аял Петрусың аягына йыкылып, жан берди. Яшлар ичери гиренлеринде, онуң өлендигини гөрүп, әкит-дилер-де, әриниң янында жайладылар. ¹¹ Бүтин йыгнак ве булары эшиденлерин барының үстүне улы горкы абанды.

Ресуллар көп сыркавлары сагалдырлар

¹² Ресуллар ил ичинде көп аламатлар, гудратлар гөркез-йәрдилер ве хеммелер бир адам ялы болуп, Сүлейманың Эйванында болардылар. ¹³ Бейлекилерден хич ким олара бирикмәге йүрек этмейәрди, йөне халк олары жуда сыла-ярды. ¹⁴ Ене-де Реббе иман эден көп адамлар, топар-топар эркекдир аяллар олара гошулярды. ¹⁵ Шейлеликте, Петрус геченде, хич болманында, онуң көлегеси сыркавларың би-риниң үстүне дүшсүн дийип, олары көчелере чыкарып, дүшек хем чарпая үстүнде ятырярдылар. ¹⁶ Иерусалимиң төверегиндәки шәхерлерден-де халайык йыгнанышып, сыркавлары, мурдар рух уранлары гетирдилер, оларын бары шыпа тапды.

Ресуллара эдилен сүтемлер

¹⁷ Шейлеликте, баш руханы ве онуң янындакыларын әхлиси, ягны саддукейлер мезхеби гөрипликден яна аяга галдылар. ¹⁸ Олар ресуллара эл урдулар, олары халк туссаг-ханасына салдылар. ¹⁹ Йөне гихе Реббин бир перишдеси зынданың гапыларыны ачды-да, олары дашары чыкарып: ²⁰ «Барың, ыбадатханада дуруп, халка бу тәзе яшайшың әхли сөзлерини вагыз эдиң» дийди. ²¹ Ресуллар муны

эшиденлеринде, сәхер билен ыбадатхана барып, сапак бермәге дурдулар. Бу аралыкта баш руханы билен онун янындакылар гелип, межлиси ве Ысрайыл огулларының әхли яшулуларыны бир ере чагырдылар; онсоң ресуллары гетирмәге туссагхана адам ёлладылар. ²² Эмма гулукчылар олары зындандан тапман, гелип: ²³ «Туссагхананың мәкәм япыкдыгыны, гаравулларың хем гапыларың агзында дураныны гөрдүк, йөне ачанымызда ичерден хич кими тапмадык» дийип хабар бердилер. ²⁴ Ыбадатхананың серкердеси, баш руханылар бу сөзлери эшиденлеринде: «Бу нәме болдугыка?» дийшип, алжыраңны ягдая дүшдүлер. ²⁵ Эмма бири гелип, олар: «Ине, зындана салан адамларыңыз ыбадатханада халка сапак берип дур» дийип хабар берди. ²⁶ Шейлеликте, гулукчылар билен гидип, серкерде олары гүйч уланмаздан гетирди, чүнки олар халкың өзлерини дашламагындан горкярдылар.

²⁷ Олары гетирип, межлисин өнүнде дуруздылар. Баш руханы олары сорага чекип: ²⁸ «Шу ат билен сапак бермән дийип, биз сизе берк табшырык бердик, эмма сиз өз таглыматыңыз билен Иерусалими долдурдыңыз, бу адамың ганыны хем бизиң үстүмизе йүклежек болярсыңыз» дийди. ²⁹ Петрусдыр ресуллар гайтаргы берип, шейле дийдилер: «Адама гаранда, Худая боюн болмак артыкмач болмалыдыр. ³⁰ Ата-бабаларымызың Худайы сизиң агачдан асып өлдүрен Исаңызы дирелтди. ³¹ Худай Ысрайыла тоба этдирип, гүнәлерини багышламак үчин, бу Адамы Башлык хем Халасгәр эдип, Өз сагына галдырды. ³² Биз бу бабатда Оңа шаятдырыс; Худайың Өзүне боюн боланлара берен Мукаддес Рухы хем бу бабатда Оңа шаятдыр».

³³ Муны эшиденлер гахар-газаба мүнүп, олары өлдүрмегиң күйүне дүшдүлер. ³⁴ Ине, шонда межлисте Мукаддес Канун мугаллымы ве бүтин халк янында хорматланян Гамалиел атлы бир фарисей туруп, ресуллары бирсалым дашары чыкармагы буюрды. ³⁵ Соңра ол шейле дийди: «Эй, Ысрайыл адамлары! Бу адамлар бабатда этжек болян

ишиңизде сересап болуң. ³⁶ Себәби бу гүнлерден озал өзүни улы адам сайян Теудас чыкды, дөрт йүзе голай адам онуң ызына дүшүпди. Ол өлдүрилди, ызына эеренлериң хеммеси хем дагап гитди. ³⁷ Мундан соң илат язувы гүнлеринде желилели Иуда чыкып, көп адамы өз ызына дүшүрсө-де, хеләк болуп, ызына эеренлериң бары дагады. ³⁸ Инди, бу адамлардан эл чекиң, олары гойберин, себәби бу иш ынсандан болса, онда өз-өзүнден ёк болуп гидер. ³⁹ Эгер Худайдан болса, онда сиз бу ишиң* өнүни алып билмерсиңиз, терсине, Худайың гаршысына сөвешйәнлер болуп чыкаймаң». Ине, шонда олар онуң билен ылалашдылар. ⁴⁰ Йөне ресуллары чагырып, енчдирдилер. Исаның ады билен геплемезлиги табшырып, олары бошатдылар. ⁴¹ Ресуллар межлисиң өнүнден шадыян гитдилер, чүнки Реб Исаның ады үчин масгарачылык чекмәге мынасып болупдылар. ⁴² Олар хер гүн ыбадатханада ве өйден-өе сапак бермегиң, Иса Месихиң хош хабарыны вагыз этмегиң ызыны үзмедилер.

6—НЖИ БАП

Еди ярдамчы

¹ Бу шәгиртлериң санының барха артян гүнлеринде грекче геплешйән ехудылар тарапындан ерли халка гаршы нәгилелик дөрөди, чүнки гүнделик иймит пайлашыгында оларың дул хатынлары гөзден салынярды. ² Шейлеликте, он ики ресул әхли шәгиртлери янларына чагырып, олара шейле дийдилер: «Худайың сөзүни ташлап, сачак башында хызматкәрлик этмек бизе гелшикли дәл. ³ Эй доганлар, өз араңыздан ягшы атлы, Мукаддес Рухдан долы ве акыл-пайхаслы еди адамы сайлаң; бу иши шолара табшыралың. ⁴ Биз дога ве сөзүң гуллугына берилжек». ⁵ Бу сөз бүтин жемагата ярады. Олар имандан хем Мукаддес Рухдан долы адамлар болан Стефанусы, Филипусы, Прохорусы,

* 5:39 *Бу ишиң* — иң гадымы голязмаларда: «оларың».

Никаноры, Тимоны, Парминасы ве ехуды динине гечен ан-
такиялы Николаусы сайладылар-да, булары ⁶ресулларын
өңүнде дуруздылар. Ресуллар эллерини оларың депесинде
гоюп, олар үчин дога этдилер. ⁷Шейлеликте, Худайың сө-
зи яйылып, Иерусалимде шәгиртлериң саны барха көпел-
йәрди. Руханыларың улы топары-да имана уйярдылар.

Стефанус тутуляр

⁸Иман* ве гүйч билен долы болан Стефанус халк ара-
сында улы гудратлар, алааматлар гөркезйәрди. ⁹Шол
аралықда либертинлер, кирнелилер, исгендериялылар ди-
йип атландырылан синагогадан, шейле хем, Киликиядан
ве Азиядан болан кәбир адамлар гелип, Стефанус билен
жеделлешдилер. ¹⁰Йөне онуң парасатлылыгына ве Руха
гаршылык гөркезмәге оларың гурплары чатмады. ¹¹Шей-
леликте, бирнәче кишини ырып, олар: «Онуң Муса ве
Худая дил етиренини эшитдик» дийдирдилер. ¹²Халкы,
яшулулары ве канунчылары өжүкдирдилер. Барып, Стефа-
нусы тутдулар-да, межлисиң өңүне гетирдилер. ¹³Ялан гү-
вәлер гойдулар, олар-да: «Бу адам хәли-шинди шу мукаддес
мекана, Кануна дил етирип йөр. ¹⁴Биз онуң: „Насыралы
Иса бу меканы бербат эдер, Мусаның bize берен адатла-
рыны үйтгедер“ диенини эшитдик» дийдилер. ¹⁵Межлис-
де отуранларың бары Стефанусың йүзүне середенлеринде,
онуң йүзүниң бир перишдәниң йүзүне меңзейәнлигини
гөрдүлер.

7—НЖИ БАП

Стефанусың сөзи

¹Баш руханы: «Бу затлар шейлемидир?» дийип сорады.
²Стефанус шейле дийди: «Эй доганлар, аталар! Гулак
асың, шөхратлы Худай бизиң атамыз Ыбрайыма Харанда
отурмазындан өң, Месопотамиядака аян болды. ³Оңа:

* ^{6:8} *Иман* — иң гадымы голязмаларда: «Мерхемет».

„Юрдундан, кову-гарындашың янындан чык-да, Менин сана гөркезжек юрдума гит“ дийди. ⁴Шейлеликте, ол келданылар юрдундан чыкып, Харанда отурды; атасы өленден соң болса Худай оны сизин хәзирки отурян юрдуңызга гөчүрди. ⁵Худай бу ерден оңа аяк басарлык-да мирас бермеди, йөне хениз перзенди ёкка, бу юрды мүлк хөкмүнде Ыбрайыма, ондан соң хем зүрядына бермеги вада этди. ⁶Худай шейле дийди: „Сениң зүрядың бир ят юртда дөрт йүз йыллап мысапырлык чекер, олары гул эдип гысарлар“. ⁷Худай: „Мен олары гул эден миллети хөкүм эдерин. Онсоң олар чыкып, шу ерде маңа гуллуқ эдерлер“ дийди. ⁸Худай Ыбрайыма сүннет әхтини берди. Шейлеликте, ондан Ысхак өненде, секизинжи гүни оны сүннетледи. Ысхакдан болса Якуп, Якупдан-да он ики улы ата өнди. ⁹Улы аталар Юсуба гөрипчилик эдип, оны Мүсүре сатдылар; йөне Худай онуң биленди. ¹⁰Ол Юсубы әхли мушакгатларындан халас этди, Фырьювның — Мүсүр патышасының хузурында оңа мәхир, акылдарлык берди. Фырьювн оны Мүсүриң ве тутуш көшгүң хәкими эдип гойды. ¹¹Ине, бүтин Мүсүр ве Кенган юрдуна ачлык хем улы мушакгат инди. Аталарымыз хем иймит тапмадылар. ¹²Якуп Мүсүрде галла барлыгыны эшидип, аталарымызы илкинжи гезек ол ере ёллады. ¹³Икинжи гезекде болса Юсуп доганларына өзүни танатды. Шейлеликте, Юсубың аслы фырьювна белли болды. ¹⁴Юсуп адам ёллап, атасы Якубы, етмиш бәш адамдан ыбарат болан бүтин гарындашларыны чагырды. ¹⁵Шейлеликте, Якуп Мүсүре гитди. Якупдыр аталарымыз шол ерде вепат болдулар. ¹⁶Олары Шекеме әкидип, Ыбрайымың Шекемде Хамор огулларындан пул берип сатын алан мазарында жайладылар. ¹⁷Худайың Ыбрайыма берен вадасының вагты голайладыгыча, халкымызың саны хем Мүсүрде барха көпелйәрди. ¹⁸Шейлеликте, Юсубы танамаян башга бир патыша тагта чыкды. ¹⁹Бу уругымыза хилегәрлик этди, аталарымызы гысып башлады, чагаларыны дири галмаз ялы, дашары

ташламага межбур этди. ²⁰ Шол вагт Муса энеден догулды. Худай оны эй гөрийәрди. Муса үч ай атасының өйүнде экленди. ²¹ Йөне дашары ташланандан соң, фырьювның гызы оны алып, өзүне огул эдинди, экледи. ²² Муса мүсүрлилерин эхли билимлеринден сапак берилди, ол сөзлеринде, ишлеринде гүйчлүди. ²³ Кырк яшына етенден соң, Муса доганларыны, Ысрайыл огулларыны сорап-идемеги йүрегине дүвди. ²⁴ Биринин адалатсызлыга сезевар эдиленини гөрүп, оңа арка чыкды, яңкы мүсүрлини өлдүрип, эзиленин арыны алды. ²⁵ Муса Худайың өз эли билен гутулыш берийәнлигине доганлары дүшүнәр өйдйәрди, йөне олар муна дүшүнмедилер. ²⁶ Эртеси гүн ики адам давалашып дурка, Муса янларында пейда болуп, олары ярашдырмага сынанып: „Эй адамлар, сиз доган ахырын, нәмә бири-бириңизе адалатсызлык эдйәрсиниз?“ дийди. ²⁷ Өз якынына адалатсызлык эдйән адам оны итекләп шейле дийди: „Ким сени бизе башлык я казы эдип гойды?“ ²⁸ Дүйнки мүсүрлини өлдүришин ялы, мени-де өлдүрмекчимисин?“ ²⁹ Муса бу сөзи эшиденден гачып, Мидиян юрдунда мысапырлык чекди. Шол ерде ондан ики огул өнди. ³⁰ Кырк йыл доланда, Сина дагының төверегиндәки чөлде ловлап дуран бир чалының ялнында оңа Реббин бир перишдеси* гөрүнди. ³¹ Муса бу гөрнүши гөрөнде геңиргенди. Ол сиңе серетжек болуп, якынлашанда, Реббин сеси эшидилди: ³² „Мен сениң аталарың Ыбрайымың, Ысхагың ве Якубың Худайыдырын“. Ине, шонда Муса титрәп башлады, серетмөгә йүрек этмеди. ³³ Реб оңа шейле дийди: „Аякларыңдан чарыгы чыкар, чүнки үстүнде дуран бу ерин мукаддес топракдыр. ³⁴ Мен халкымың Мүсүрде хорланяныны гөрдүм, оларың наласыны эшитдим, олары халас этмек үчин ашак индим. Инди, гел, мен сени Мүсүре ибержек“. ³⁵ Худай оларың: „Ким сени бизе башлык я казы эдип гойды?“

* 7:30 *Реббин бир перишдеси* — иң гадымы голязмаларда: «бир периште».

дийип инкәр эден бу Мусасыны оңа чалыда гөрнен перишдәнің үсти билен башлык ве халасгәр эдип ёллады. ³⁶ Муса Мүсүр юрдунда, Гызыл деңизде ве чөлде кырк йыллап гудратлар хем аламатлар гөркезип, олары дашары чыкарды. ³⁷ Ысрайыл огулларына: „Реб Худайыңыз доганларыңыз арасындан мениң ялы бир пыгамбер чыкарар, оңа гулак асың“ диен Мусадыр. ³⁸ Сина дагында өзи билен геплешен перишде ве аталарымыз билен чөлде топланан йыгнакта болан, bize бермек үчин дири сөзлер алан хем шолдур. ³⁹ Аталарымыз оңа боюн болман, оны рет эдип, йүреклерини Мүсүре тарап өвүрдилер. ⁴⁰ Олар Харуна: „Бизе өңүмизден йөрәр ялы таңрылар ясап бер, чүнки бизи Мүсүр юрдундан чыкаран Муса нәме боланыны билмейәрис“ дийдилер. ⁴¹ Шол гүнлерде бир гөле ясадылар, бу бута гурбанлык берип, өз эллериниң ишлерине гувандылар. ⁴² Шейлеликте, Худай дөнүп, олары Гөк гошунына гулук этмәге берди. Ине, пыгамберлер китабында шейле язылгыдыр: „Әй, Ысрайыл өйи! Сиз кырк йыллап чөлде маңа гурбанлыктар, совгатлар бердиңизми? ⁴³ Сиз Молокуң чадырыны, таңрыңыз Рефаның йылдызыны ве сежде этмек үчин ясан суратларыңыз гөтердиңиз. Мен сизи Бабылың аңырына гөчүрерин“. ⁴⁴ Аталарымызың чөлде мукаддес чадыры барды. Муса муны өзи билен Геплешениң буйрушы ялы, гөрән сураты боюнча ясапды. ⁴⁵ Муны аталарымыз нобатма-нобат гөтерип, Ешувың ёлбашчылыгында Худайың аталарымызың өнүнден ковуп чыкаран башга миллетлериниң юрдуна гетирдилер; ол Давудың гүнлерине ченли шол ерде галды. ⁴⁶ Давут Худайың мәхрини газанансон, Якубың Худайына бир месген салмага ругсат диледи. ⁴⁷ Муңа гарамаздан, Худая өй салан Сүлейман болды. ⁴⁸ Йөне хеммелерден бейик Болан ынсан эли билен салнан жайларда яшамаз. Ине, пыгамбер шейле диййәр: ⁴⁹ „Гөк — Мениң тагтым, Ер аякларымың басганчагыдыр. Сиз Маңа нәхили өй салжак?“ Реб шейле диййәр: „Я-да хайсы ер Мениң дынчлык меканым болар? ⁵⁰ Буларың

барыны Өз элим яратмадымы?“ ⁵¹Эй бойнуёгынлар, йүрек ве гулаклары сүннетсизлер*! Сиз Мукаддес Руха хемише гаршы чыкярсыңыз. Аталарыңызың эдиши ялы, сиз-де шейле эдйәрсиниз. ⁵²Пыгамберлерин хайсысына аталарыңыз азар бермеди? Олар ол Адылың гелжегини өңүнден ыглан эденлери өлдүрдилер. Сиз-де, ине, Оңа хыянат эт-диниз, Оны өлдүрдиниз, ⁵³эй, Мукаддес Кануны перишделерин тертиплешидириши ялы алып-да, оны тутмадыктар!»

Стефанусы дашлап өлдүрйәрлер

⁵⁴Олар муны эшиденлеринде, гахар-газаба мүнүп, Стефануса дишлерини гыжадылар. ⁵⁵Мукаддес Рух билен долы болан Стефанус Гөге середип, Худайың шөхратыны, Худайың сагында дуран Исаны гөрүп: ⁵⁶«Мен Гөгүң ачыкдыгыны, Ынсан Оглуның Худайың сагында дурандыгыны гөрийәрин» дийди. ⁵⁷Шонда олар батлы гыгырышып, гулакларыны тутушып, хеммеси бирден Стефанусың үстүне топулдылар. ⁵⁸Оны шәхерден дашары чыкарып дашладылар. Гүвәлер өз гейимлерини Саул атлы бир яш йигидиң өңүнде гойдулар. ⁵⁹Олар Стефанусы дашлап дуркалар, ол Ребби чагырып: «Я Реб, Иса! Мениң рухумы кабул эт!» дийди. ⁶⁰Онсоң дыза чөкүп, батлы гыгырып: «Я Реб! Бу гүнәни олар а язма!» дийди. Муны айдандан соң болса ол жан берди.

8—НЖИ БАП

¹Стефанусың өлдүрилмегини Саул хем унады. Шол гүн Иерусалимдәки йыгнагы ызгытсыз ызарламага башладылар. Ресуллардан башга хеммелер Яхуда, Самария юртларына дагадылар. ²Эмма Стефанусы Худайдан горкян адамлар жайлап, оңа улы яс тутдулар. ³Мунуң терсине, Саул өйден-өе гирип, йыгнага эзъет берйәрди, эркекдир аяллары сүйрәп зындана саярды.

* 7:51 *Йүрек ве гулаклары сүннетсизлер* — Худая йүректен баглы болмадыктар, Онуң сөзүни диңлемейәнлер.

Филипус Самарияда

⁴ Даган иманлылар болса айланып, Худайың сөзүни ыглан эдйәрдилер. ⁵ Филипус-да Самарияның бир шәхерине гелип, олара Месиҳи вагыз этди. ⁶ Халайык Филипуса гулак асды, онуң эден алапатларыны эшидип, гөрүп, айданларыны бир адам ялы диңледилер. ⁷ Чүнки мурдар рухлы адамларың көпүсиден ол рухлар гаты гыгырышып чыкярдылар, энчеме ысмаз хем отура шыпа тапярды. ⁸ Шейлеликде, шәхерде улы шатлык дөреди.

Симун жадыгөй

⁹ Озал бу шәхерде жадыгөйлүк билен мешгулланып, Самария халкыны хайран галдыран, өзүни улы адам дийип ыглан эден Симун атлы бир адам барды. ¹⁰ Оңа улы-кичи хеммелер үнс берип: «Худайың улы гудраты*, ине, шудур» диййәрдилер. ¹¹ Оңа үнс берердилер, чүнки ол өз жадыгөйлүги билен эп-эсли вагт олары хайран галдырыпды. ¹² Йөне Худайың Патышалыгы, Иса Месиҳиң ады барадакы Хош Хабары вагыз эден Филипуса ынананларында хем эркеклер, хем аяллар чокундырылдылар. ¹³ Симунуң өзи-де иман этди, чокундырыландан соң болса Филипусың янындан айрылмады. Ол улы алапатларың, гудратларың йүзе чыкышыны гөрүп хайран галярды. ¹⁴ Ресуллар самариялыларың Худайың сөзүни кабул эденини Иерусалимде эшидип, Петрус билен Яхяны оларың янына ёлладылар. ¹⁵ Булар хем барып, Мукаддес Рухы алсынлар дийип, олар үчин дога этдилер. ¹⁶ Себәби Рух энтек оларың хич бириниң үстүне инмәнди, олар дине Реб Исаның ады билен чокундырылыпды. ¹⁷ Шонда ресуллар эллерини оларың үстүнде гоянларында, олар хем Мукаддес Рухы алдылар. ¹⁸ Симун ресулларың эллериниң гоюлмагы билен, Мукаддес Рухуң

* 8:10 Худайың улы гудраты — иң гадымы голязмаларда: «улы дийип айдылан Худайың гудраты».

берленини гөрөнде, олар пул гетирип, шейле дийди: ¹⁹ «Элими үстүндө гоян адамым Мукаддес Рухы алар ялы, маңа-да бу ыгтыяры берин». ²⁰ Йөне Петрус оңа шейле дийди: «Пулун өзүн билен биле хеләк болсун! Чүнки сен Худайың сылагыны пул билен сатын аларын өйтдүн. ²¹ Бу иште сениң не пайың, не-де хакың бар, себәби сениң йүрегиң Худайың өңүндө догры дәл. ²² Инди, бу яман пәлинден гайт-да, Реббе ялбар, белки, Ол сениң бу пикириңи багышлар. ²³ Мен сениң ажы өтден долудыгыңы ве эрбетлик билен баглыдыгыңы гөрйәрин». ²⁴ Симун оңа: «Мениң үчин Реббе дога эдин, айданларыңызың хич бирине дучар болмайын!» дийди. ²⁵ Олар Реббин сөзүнә гүвә гечип, оны айданларыңдан соң, Иерусалиме тарап гайдып, Самарияның энчеме обасында Хош Хабары вагыз этдилер.

Филипус ве хебеш

²⁶ Реббин бир перишдеси Филипуса: «Тур, гүнорта бакан Иерусалимден Газа гидйән ёла рована бол, ол чоладыр» дийди. ²⁷ Ол хем туруп, ёла рована болды. Гидип барярка, Хебешистаның аял патышасы Кандакының везирлериниң бири, онуң газначысы болан бир агта душды. Ол Иерусалиме ыбадат этмәге гелип, ²⁸ инди хем ызына доланып барярды. Ол өз арабасының үстүндә Ишая пыгамберин китабыны окап отырды. ²⁹ Рух Филипуса: «Бар, арабаның янындан йөрә!» дийди. ³⁰ Филипус ылгады-да, онуң Ишая пыгамберин китабындан окаян сөзлерини эшидип: «Окаян затларыңа дүшүнйәрсинми?» дийди. ³¹ Ол: «Бири ёл гөркезмесе, нәхили дүшүнйин?» дийди. Онсоң араба мүнүп, янында отурмагы Филипусдан хайыш этди. ³² Онуң Мукаддес Язгылардан окап отуран ери шуды: «Гоюн кимин өлдүрилмәге әкидилди, гыркымчысының өңүндә сем болан гузы ялы агзыны ачмаяр. ³³ Онуң кемсидилишинде адалат инкәр эдилди. Ким Онуң несли хакында гүррүн эдер? Чүнки Онуң өмүр танапы үзүлендир». ³⁴ Везир Филипуса йүзленип: «Айтсаңызлаң, пыгамбер муны ким хакда

айдыр? Өзи хакдамы я-да башга бири хакда?» дийди. ³⁵ Филипус шу язгыдан сөзе башлап, Исаның Хош Хабарыны оңа вагыз этди. ³⁶ Олар ёлдан барыркалар, бир сува гелдилер. Везир: «Ынха сув, мениң чокундырылмагыма нәме пәсгел берйәр?» дийди. ³⁷ Филипус оңа: «Бүтин йүрегин билен иман эдйән болсаң, муңа ругсатдыр» дийди. Ол: «Иса Месихиң Худайың Оглудыгына иман эдйәрин» дийди. ³⁸ Онсоң арабаны саклатды. Филипус билен везир билеликте сува гирдилер; Филипус оны чокундырды. ³⁹ Олар сувдан чыканларында, везирин үстүне Мукаддес Рух инди, Реббин бир перишдеси болса Филипусы гөтерип әкитди*. Везир оны соң гөрмеди. Ол шатланып, өз ёлуны довам этдирди. ⁴⁰ Филипус Азотосда пейда болды. Ол Кайсария ченли айланып, әхли шәхерлерде Хош Хабары вагыз этди.

9—НҖЫ БАП

Иса Саула гөрүнйәр

¹ Саул Реббин шәгиртлерине хениз хем өлүм ховпуны салып, баш руханының янына барды. ² Бу ёла уянлары тапса, эркек диймән, аял диймән, тутуп Иерусалиме гетирер ялы, өзүне ондан Шамдакы синагогалар үчин хатлар диледи. ³ Ол Шама етип барырка, бирденкә Гөкден бир нур онуң даш-төверегини ягтылтды. ⁴ Саул ере йыкылды. Шонда онуң гулагына: «Саул! Саул! Нәме үчин Маңа азар берйәрсин?» диен сес гелди. ⁵ Ол: «Я Реб, Сен ким?» дийип сорады. Реб: «Мен сениң азар берйән Исаң. Чише депмек саңа кындыр» дийди. ⁶ Саул титрәп, алжырап: «Я Реб, мениң нәме этмегим ислейәрсин?» дийди. Реб оңа: «Тур-да, шәхере гит, нәме этмелидигиң саңа айдылар» дийди. ⁷ Онуң билен биле барың адамлар ол ерде донуп дурдылар, чүнки сеси эшитселер-де, хич кими гөрмейәрдилер. ⁸ Саул ерден

* 8:39 *Реббин бир перишдеси... әкитди* — иң гадымы голязмаларда: «Реббин Рухы Филипусы гөтерип әкитди».

турды, йөне гөзүни ачанда хич кими* гөрмеди. Оны элинден тутуп идип, Шама гетирдилер. ⁹Ол үч гүнлөп гөрүп билмеди, иймеди ве ичмеди. ¹⁰Шамда Хананя атлы бир шәгирт барды. Реб онуң гөзүне гөрнүп: «Эй Хананя!» дийди. Ол хем: «Лепбей, Я Реб!» дийип жогап берди. ¹¹Реб оңа шейле дийди: «Тур, Догры диен көчә бар-да, Иуданың өйүнден тарсуслы Саул атлы адамы сора; ине, ол дога эд-йәр. ¹²Ол бир гөрнүшде Хананя атлы бир адамың ичери гирип, гөзи гайтадан гөрер ялы, элини өз үстүнде гоаяныны гөрди». ¹³Хананя шейле жогап берди: «Я Реб! Мен бу адам барада, онуң Иерусалимде Сениң мукаддеслериңе нәче яманлык эденини көп кишилерден эшитдим. ¹⁴Сениң адыңы агзанларың барыны тутуп даңмага онуң бу ерде-де баш руханылардан ыгтыяры бар». ¹⁵Реб оңа шейле дийди: «Бар, чүнки бу адам миллетлериң, патышаларың ве Ысрайыл огулларының өнүнде Мениң адымы гөтермек үчин сайланан гуралдыр. ¹⁶Чүнки Мениң адым угрунда бу адамың нәче гөргү гөрмелидигини Мен оңа гөркезмекчи». ¹⁷Шейлеликде, Хананя барып, яңкы өе гирди, эллериңи Саулың үстүнде гоюп, шейле дийди: «Саул доган! Гелйән ёлунда саңа гөрнен Реб Иса сениң гөзүң ачылып, Мукаддес Рухдан долмагың үчин, мени иберди». ¹⁸Шол бада-да гөзүнден барда айрылан ялы болуп, Саулуң гөзи ачылды. Ол ёкары туруп чокундырылды. ¹⁹Нахар ийип, гайтадан куввата гелди.

Саул Шамда хем Иерусалимде

Ол бир нәче гүнлөп Шамда шәгиртлериң янында галып, ²⁰деррев хем Исаның Худайың Оглудыгы барада синагогаларда вагыз этмәге башлады. ²¹Муны эшиденлериң бары геңиргенишип: «Иерусалимде шу Ады тутанлары ере егсан эден бу дөлмиди? Ол бу ере олары тутуп, баш руханыларың янына әкитмәге гелмәнмиди нәме?» дийишйәрдилер.

* 9:8 *Хич кими* — иң гадымы голязмаларда: «хич зады».

²² Саул болса барха гүйчленйәрди. Ол: «Бу Месихдир» дийип субут этмек билен, Шамда отуран ехудыларың башыны чашырды.

²³ Эңчеме гүн геченден соң, ехудылар оны өлдүрмегин маслахатыны этдилер. ²⁴ Йөне оларың дилдүвшүги Саула белли болды. Олар оны өлдүрмек ниети билен гиже-гүндиз дервезелери хем саклаярдылар. ²⁵ Шәгиртлер болса гижәниң бирвагты оны себедиң ичине салып, шәхериң диварындан саллап дүшүрдилер. ²⁶ Саул Иерусалиме гелип, шәгиртлере гошулмага сынанышды, йөне хеммелер ондан горкярдылар, чүнки онуң шәгиртдигине ынам этмейәрдилер. ²⁷ Он-соң Барнабас Саулы алып, ресулларың янына гетирди, олара ёлда онуң нәхилилик билен Ребби гөрөндигини, Реббиң онуң билен геплешендигини хем-де онуң Шамда Исаның ады билен гайратлы геплэндигини гүррүң берди.

²⁸ Саул Иерусалимде Реббиң ады билен гайратлы гепләп, олар билен билеликте гирип-чыкярды. ²⁹ Ол грекче геплешйөн ехудылар билен гүрлешип чекишйәрди; йөне олар Саулы өлдүрмегин кастына дүшдүлер. ³⁰ Доганлар мундан хабарлы боланларында, оны Кайсария гетирип, Тарсуса тарап ёла салдылар. ³¹ Шейлеликте, йыгнаклар бүтин Яхудада, Желиледе ве Самарияда парахат яшаярды, абатланып, Реб горкусында гезип, Мукаддес Рухуң гөвүнлик бермеги билен көпелйәрди.

Энеас билен Табита

³² Петрус хемме ере айланып йөршүне Лиддада отуран иманлыларың янына гелди. ³³ Петрус ол ерде секиз йыл бәри дүшекде ысмаз болуп ятан Энеас атлы бир адамы гөрүп: ³⁴ «Энеас, Иса Месих сана шыпа берйәр. Ёкарык тур-да, ёрган-дүшегини дүзет!» дийди. Ол хем шобада ёкары турды. ³⁵ Лидда ве Шаронда отуранларың бары оны гөрүп, Реббе тарап өврүлдилер. ³⁶ Яфада Табита атлы (грекче тержимеси Доркас) бир зенан шәгирт барды. Мунуң эден ягшы ишлери, берен садакалары гаты көпди. ³⁷ Шол гүнлерде

ол сыркавлап өлди, оны ювуп, балаханада гойдулар. ³⁸Лидда Яфа якын болансон, шәгиртлер Петрусың шол ердедиғини эшиденлеринде, оңа ики адамы ёллап: «Гижикдирмән, бизиң янымыза гел!» дийип хайыш этдилер. ³⁹Петрус туруп, олар билен гитди. Геленде, оны балахана элтдилер. Әхли дул хатынлар Петрусың янына йығнандылар ве аглашып, Доркасың хениз оларың янындака тикен әхли көйнекдир лыбасларыны оңа гөркездилер. ⁴⁰Петрус хеммелери дашары чыкарды-да, дыза чөкүп дога этди ве жеседе йүзленип шейле дийди: «Табита, тур!» Аял гөзүни ачып, Петрусы гөренде, галып отурды. ⁴¹Петрус элини берип, оны турузды. Онсон мукаддеслери ве дул хатынлары чагырып, оны олара дири табшырды. ⁴²Бу хабар бүтин Яфа яйрап, көп адамлар Реббе иман этдилер. ⁴³Петрус Яфада Симун атлы бир әйлейжиниңкиде энчеме гүнләп галды.

10—НЖЫ БАП

Иман эден йүзбашы

¹Кайсарияда италиялы диен гошун бөлүминиң йүзбашысы болан Корнелиус атлы бир адам барды. ²Ол тутуш өй-ичерси билен бирликде Худайдан горкян, таква адамды, ехуды халкына көп садакалар берип, Худая мыдама дога эдерди. ³Корнелиус өйлән сагат үчлерде Худайың бир перишдесиниң: «Әй Корнелиус!» дийип, янына ичерик гиренини бир гөрнүшде айдың гөрди. ⁴Корнелиус горкы ичинде оңа гөзлерини дикип: «Я Реб, нәме?» дийди. Перишде оңа жогап берди: «Сениң окан догаларыңы, берен садакаларыңы Худай ятлап кабул этди. ⁵Инди Яфа бирнәче адам ёлла-да, лакамы Петрус болан Симуны гетирт. ⁶Бу адам Симун атлы бир әйлейжиниңкиде мыхмандыр, онуң өйи болса деңзиң якасындадыр. Петрус сени ве ичериңи гутаржак сөзлер айдар». ⁷Өзи билен геплешен перишде гиденден сон, Корнелиус хызматчыларындан икисини ве хемише өз төверегинде болянлардан бир таква эсгери чагырды. ⁸Әхли зады айдып, олары Яфа ёллады.

Петруса гөрнен гөрнүш

⁹ Шол гүнүң эртеси олар ёлдакалар, шәхере голайланларында, гүнортан якын Петрус дога этмек үчин үчеге чыкды. ¹⁰ Ол ажыкды ве нахарланмак иследи. Нахар тайярланып йөркә, өзүни йитирме ягдайына гелди. ¹¹ Ол Гөгүн ачылып, дөрт бурчундан багланан сачак ялы бир улы задың Ере салланып, өз үстүне инип гелйәннини гөрди*. ¹² Онуң ичинде болса Ериң әхли дөрт аяклыларындан, вагшы хайванларындан, сүйренижилеринден** хем-де Гөгүн гушларындан барды. ¹³ Бир сес оңа гыгырып: «Петрус тур, дамакларыны чал-да, ий!» дийди. ¹⁴ Петрус: «Ёк, я Реб, мен асла хапа, харам зат иен дәлдириң» дийди. ¹⁵ Сес ене икинжи гезек оңа: «Худайың тәмиз эден затларына хапа дийме» дийди. ¹⁶ Бу үч гезек гайталанып, сачак тиз Гөгә алынды. ¹⁷ Петрус бу гөрән гөрнүшиниң нәмедиги хақында ойланып дурка, ине, Корнелиусың ёллан адамлары Симуның өйүни сорап, гапа гелип дурдулар. ¹⁸ Олар гыгырып: «Петрус лакамлы Симун шу ере мыхманмыдыр?» дийип сорадылар. ¹⁹ Петрус бу гөрнүш барада ойланып дурка, Рух оңа шейле дийди: «Ине, үч адам сени гөзләп йөр. ²⁰ Тур, ашак дүш, икиржиңленме-де, олар билен гит, чүнки олары Мен ёлладым». ²¹ Адамларың янына гелен Петрус: «Ине, гөзлейән адамыңыз мен. Нәме үчин гелдиңиз?» дийди. ²² Олар шейле дийдилер: «Йүзбашы Корнелиус догры, Худайдан горкян адам, ехуды халкының янында ат-абрайы бар. Ол бир мукаддес перишдеден сени өйүне гетирмек хем-де сениң айтжак сөзлериңи динлемек барада буйрук алыпдыр». ²³ Петрус олары ичерик чагырып, мыхман алды.

* 10:11 *дөрт... гөрди* — иң гадымы голязмаларда: «...бир улы чаргат ялы задың дөрт бурчундан салланып, ере инип гелйәннини гөрди».

** 10:12 *...дөрт... сүйренижилеринден* — иң гадымы голязмаларда: «дөрт аяклы ве сүйренижи хайванларындан».

Петрус Корнелеусың өйүндө

Шол гүнүң эртеси Петрус туруп, олар билен ёла дүшди. Яфалы доганларың-да кәбири онуң билен биле гитди. ²⁴Эртеси гүн олар Кайсария бардылар. Корнелиус хем доган-гарындашларыны, якын достларыны бир ере чагырып, олара гарашып отырды. ²⁵Петрус ичерик гиренде, Корнелиус оны гаршылап, аягына йыкылды, оңа сежде этди. ²⁶Эмма Петрус оны галдырып: «Тур! Мен хем адам» дийди. ²⁷Онсоң онуң билен гүррүңлешип, ичерик гиренде, көп адамларың йыгнанандыгыны гөрди. ²⁸Олара шейле дийди: «Бир ехуды үчин башга миллетден болан бири билен гатнашмагың я онуң янына гитмегиң нәхили ерлик-сиздигини өзүниң билйәнсиңиз, йөне Худай маңа хич бир адама хапа я харам диймели дәлдигими гөркезди. ²⁹Шонун үчин хем, чагырыланымда, гүррүңсиз гелдим. Инди болса сораарын: нәме себәпден мени чагырдыңыз?» ³⁰Корнелиус шейле жогап берди: «Үч гүн мундан озал шу вагтларда агзым оразады. Өйлән сагат үчлерде өйүмде дога эдип отырдым. Ине, бир парлак эгин-эшикли адам гаршымда дуруп, маңа шейле дийди: ³¹„Корнелиус, сениң догаң эшидилди, садакаларыңы Худай ятлады. ³²Яфа адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуны чагыр. Ол деңиз якасындакы Симун эйлейжиниң өйүне мыхмандыр. Ол гелип, сана бир сөз айдар“. ³³Мен деррев сана адам ёлладым, сен-де гелип ягшы этдин. Ине, хеммәмиз Худай тарапындан саңа табшырылан әхли зады эшитмек үчин, Онуң хузурында хәзир болуп отырыс». ³⁴Шонда Петрус сөзе башлап шейле дийди: «Мен, догрудан-да, Худайың хич кими ала тутман, ³⁵әйсем, хер миллетде ким Ондан горкса, догрулык этсе, шоны кабул эдйәндигине гөз етирдим. ³⁶Онуң барчаның Ребби болан Иса Месих аркалы парахатлык ыглан эдип, Ысрайыл огулларына ёллан сөзи шудур: ³⁷Яхяның вагыз эден чокундырмасындан соң, Желиледен башлап, бүтин Яхудада йүзе чыканлары, ³⁸Худайың Мукаддес Рух

ве гудрат берип, Насыралы Исаны везипә белләнини, Онун хем айланып, ягшылык эдип, иблисиң голастында эзиленлеринң барына шыпа беренини сиз билйәнсиңиз, чўнки Худай Онун биленди. ³⁹ Биз Онун Яхудада, Иерусалимде эденлериниң барына шаятдырыс. Оны агачдан асып өлдүрдилер. ⁴⁰ Худай үчүнжи гүн Исаны дирелдип, ⁴¹ бүтин халка дәл-де, диңе Худайың өңден сайлан шаятларына, яғны өлүмден дирелениннен соң, Онун билен биле ийип-иченлер болан бизе ачықдан-ачык гөркезди. ⁴² Ол Өзүниң дирилерин хем өлүлерин Худай тарапындан белленен Казысыдыгыны халка вағыз эдип, гүвә гечмегимизи бизе табшырды. ⁴³ Иса иман эден хер кесиң Онун ады билен гүнәсиниң өтүлжегине әхли пығамберлер гүвә гечйәр». ⁴⁴ Петрус бу сөзлери айдып дурка, сөзи эшиденлеринң барының үстүне Мукаддес Рух инди. ⁴⁵ Петрус билен гелен сүннетли иманлылар Мукаддес Рух сылагының башга миллетлеринң үстүне-де дөкүленине геңиргендилер, ⁴⁶ чўнки оларың башга диллерде гепләп, Худайы өвги билен бейгелдишини эшитдилер. Шонда Петрус: ⁴⁷ «Бизиң ялы Мукаддес Рухы алан бу адамларың сув билен чокундырылмагыны ким гадаган эдип билер?» дийди. ⁴⁸ Онсоң Петрус олары Иса Месиҳиң ады билен чокундырмагы буюрды. Соңра олар Петрусдан бирнәче гүнләп галмагы хайыш этдилер.

11–НЖИ БАП

Петрусың дүшүндиришлери

¹ Яхудада болян ресуллар, доганлар башга миллетлеринң-де Худайың сөзүни кабул эденини эшитдилер. ² Петрус Иерусалиме геленде, сүннетлилер онун билен давалашып: ³ «Сен сүннетсиз адамларың янына барыпсың, олар билен нахар ийипсиң» дийдилер. ⁴ Петрус хем сөзе башлап, болан ваканы олар бирин-бирин айдып берди: ⁵ «Яфа шәхеринде дога эдип отырам, өзүми йитирен ягдайымда бир гөрнүш гөрдүм. Улы сачага меңзеш бир зат дөрт бурчундан

Гөкден Ере салланып, мениң яныма ченли инип гелди. ⁶ Онуң ичине бакып сынланымда, Ериң дөрт аяклы хайванларыны, ябаны хем сүйренижи хайванларыны, Гөгүн гушларыны гөрдүм. ⁷ Онсоң бир сес эшитдим, ол маңа: „Петрус, тур, дамакларыны чал-да, ий!“ дийди. ⁸ Мен: „Ёк, я Реб! Хапа, харам зат мениң агзыма асла гирен дөлдир“ дийдим. ⁹ Эмма сес Гөкден икинжи гезек маңа: „Худайың тәмиз эден затларына хапа дийме!“ дийди. ¹⁰ Бу үч гезек гайталанып, хеммеси ене ёкарык Гөгө чекилди. ¹¹ Ине, шол пурсатда үч адам мениң болян өйүмнү өңүне гелип дурдулар. Олар мениң яныма Кайсариядан ёлланан экен. ¹² Онсоң Рух маңа хич икиржиңденмән, олар билен биле рована болмалыдыгымы айтды. Бу алты доган хем мениң билен биле гитди, биз ол адамың өйүне бардык. ¹³ Ол хем bize перишдәни гөрөндигини, онуң өйүндә дуруп: „Яфа адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуны гетирт. ¹⁴ Ол саңа бирнөчә сөз айдар. Шол сөзләр аркалы сен тутуш ичериң билен гутуларсың“ диенини айтды. ¹⁵ Мен сөзә башланымда, озал бизиң үстүмизе иниши ялы, оларың үстүне хем Мукаддес Рух инди. ¹⁶ Шонда Реббин: „Яхя сув билен чокундырыпды, йөне сиз Мукаддес Рух билен чокундырыларсыңыз“ дийип айдан сөзи ядыма дүшди. ¹⁷ Шейлеликдә, Реб Иса Месихе иман эденлеринден соң, Худай bize берши ялы, олар-да шол сылагы берен болса, Худая гаршы дуруп билер ялы, мен ким болупдырын?» ¹⁸ Олар муны эшиденлериндә көшешдилер, Худайы шөхратландырып: «Онда, Худай яшайыш гетирийән тобаны өзгә миллетләр-дә берипдир» дийишдилер.

Антакиядакы иманлылар

¹⁹ Стефанус билен багланышыклы болан ызарламалар нетижесиндә даргадыланлар Финикия, Кипр ве Антакия ченли айландылар. Олар сөзи ехулылардан башга хич киме вагыз этмейёрдилер. ²⁰ Оларың арасында бирнөчә кипрли ве киренели адамлар барды. Олар Антакия геленлериндә,

Реб Исаның Хош Хабарыны вагыз эдип, греклере-де айтдылар.

²¹Реббин эли олар биленди. Шейлеликте, көп адамлар иман гетирип, Реббе тарап өврүлдилер. ²²Бу хакдакы хабарлар Иерусалимдәки йыгнанышыга гелип етди. Олар Барнабасы Антакия ёлладылар. ²³Ол геленде, Худайың мерхеметини гөрүп шат болды, гайдувсыз йүрек билен Реббе япышар ялы, хеммелере өвүт-несихат этди. ²⁴Чүнки ол оңат адамды, Мукаддес Рухдан, имандан долуды. Шейлеликте, көп адамлар Реббе гошулдылар. ²⁵Онсоң Барнабас Саулы идөп, Тарсуса гитди. ²⁶Оны тапып, Антакия гетирди. Олар бүтин бир йыллап йыгнакта топланып, көп адамлара сапак бердилер. Шәгиртлеринң месихи адыны алмагы илки билен Антакияда йүзе чыкды. ²⁷Шол гүнлерде Антакия Иерусалимден бирнөче пыгамбер гелди. ²⁸Булардан Агабус атлы бири галып, бүтин дүнйәнинң башына улы ачлык гел-мелидигини Рух аркалы хабар берди. (Бу кайсар Клаудиусың заманында болды.) ²⁹Шонда Яхудада яшаян доганлара голдав үчин, шәгиртлеринң хер бири гурбуның чатдыгындан олара пул ёлламагы карар этдилер. ³⁰Пулы Барнабас ве Саулуң эли билен йыгнак ёлбашчыларына ибермек билен, бу карары ерине етирдилер.

12—НЖИ БАП

Петрусың зындандан гачышы

¹Шол вагтлар Хиродес патыша йыгнага дегишли боланларың кәбирини сүтем этмек максады билен тутды. ²Яхяның доганы Якубы гылыч билен өлдүртди. ³Ол мунуң ехудыларың гөвнүне яраныны гөрүп, соңра Петрусы-да тутды. Петир байрамы гүнлериди. ⁴Хиродес Петрусы эле салып, Песахдан соң халк өңүне чыкармак ниети билен зындана салды-да, хер бири дөрт эсгерден ыбарат болан дөрт топары она гаравул гоймагы табшырды. ⁵Шейлеликте, Петрус зынданда сакланярды, йөне йыгнак онуң үчин

Худая жан чекип дога эдйәрди. ⁶Хиродесиң оны орта чыкаржак гүнүниң өң янындакы гиже Петрус ики эсгерин арасында гоша зынжыр билен баглы ятырды, гаравуллар-да гапының агзында зындана гаравулчылык эдйәрдилер. ⁷Бирденкә Реббиң бир перишдеси гөрнүп, түрмеде нур ялпылдады. Перишде Петрусың бөврүне дүртүп, оны оярды-да: «Тиз тур!» дийди. Шобада-да Петрусың зынжырлары элинден ере гачды. ⁸Перишде оңа: «Гушагыңы гушан-да, чарыкларыңы багла!» дийди. Ол шейле хем этди. Перишде оңа: «Гейимиңи гей-де, мениң ызыма дүш!» дийди. ⁹Петрус дашары чыкып, онуң ызына дүшди. Ол перишде аркалы боланларың чынлыгыны билмән, гөзүне гөрүңйәндир өйдйәрди. ¹⁰Олар биринжи, икинжи гаравуллардан гечип, шөхере чыкян демир дервезә гелдилер. Дервезе олара өз-өзүнден ачылды. Олар дашары чыкып, бир көчәни илерлигине гечдилер велин, перишде бирденкә гайып болды. ¹¹Ине, шонда Петрус айналып: «Реббиң перишдесини ёллап, Хиродесиң элинден, ехуды халкының гарашан әхли затларыңдан мени халас эдендигине, хакыкатдан хем, инди гөз етирйәрин» дийди. ¹²Муны аңланыңдан соң, ол Маркус лакамлы Яхяның әжеси Меръемиң өйүне гитди. Ол ерде көп адам үйшүп, дога эдип отырды. ¹³Петрус ховлының гапысыны каканда, гапыны Рода атлы бир кениз ачмага гелди. ¹⁴Ол Петрусың сесини сайгаранда, бегенжинден яңа гапыны ачман, ичерик ылгап, Петрусың ховлының гапысында дураныны хабар берди. ¹⁵Өйдәкилер оңа: «Сен акылыңдан азашыпсың» дийдилер. Йөне ол өз гепини берк ныгтанында олар: «Ол Онуң перишдесидир» дийдилер. ¹⁶Эмма Петрус бирсыхлы гапыны какып дурды. Гапыны ачанларында, оны гөрүп хайран галдылар. ¹⁷Сеслерини чыкармазлыклары үчин, Петрус олара эли билен ышарат этди. Онсоң Реббиң өзүни зындандан чыкараныны олара гүррүң берип: «Муны Якуба хем доганлара хабар берин» дийди-де, башга ере чыкып гитди.

¹⁸ Гүн доганда, Петруса нәме болдука дийип, эсгерлерин арасына улы галмагал дүшди. ¹⁹ Хиродес Петрусы агтарды. Ол оны тапмансоң болса гаравуллары сорага чекип, олары өлдүрмеги буюрды.

Хиродес патышаның өлүми

Шондан соң Хиродес Яхудадан Кайсария гидип, шол ерде галды. ²⁰ Хиродес Сире ве сидонлылара гаршы дилини гыжаярды. Олар хем бирлешип, Хиродесин янына гелдилер-де, патышаның ятак жайының башлыгы Влас-тосы өз тарапларына чекип, ярашык диледилер; чүнки оларын юрды патышаның юрдундан азык алярды. ²¹ Ине, белленен гүнде Хиродес патышалык лыбасыны гейип, күрсүде отурды-да, халка сөз сөзледи. ²² Халк хем: «Бу бир таңры сеси, ынсан сеси дәл!» дийип гыгырышарды. ²³ Шол бада Реббин бир перишдеси Хиродеси урды, чүнки ол Худайы шөхратландырманды. Шейле-ликде, ол эндам-жаны гуртлап өлди. ²⁴ Худайың сөзи болса пажарлап өсйәрди. ²⁵ Барнабас билен Саул хем юмшы битирип, ызларына гайтдылар. Олар Маркус лакамлы Яхяны-да янларына алып, Иерусалимден ызларына өврүлдилер.

13—НЖИ БАП

Барнабас билен Саул везинә белленйәр

¹ Антакиядакы йыгнакда бирнәче пыгамбер ве мугаллым барды: Барнабас, Нигер диен Симун, киренели Лукиус, юрдун дөртден бирине хөкүм сүрйән билен биле улалан Манеан ве Саул. ² Булар Реббе ыбадат эдип, ораза тутуп йөркәлер, Мукаддес Рух: «Мениң чагыран ишим үчин, Барнабас билен Саулы Маңа айрып гоюң!» дийди. ³ Шонда ораза тутуп, дога этдилер-де, эллерини оларын үстүне гоюп, Барнабас билен Саулы ёла салдылар.

Кипреде

⁴Шейлеликте, Мукаддес Рух тарапындан ёлланан Барнабас билен Саул Селукия гелдилер. Ол ерден хем гәмили Кипре гечдилер. ⁵Онсоң Саламисе гелип, ехудыларың синагогаларында Худайың сөзүни вагыз этдилер. Яхя хем олара ярдам эдйәрди. ⁶Олар бүтин аданы айланып, Пафоса гелдилер. Ол ерде Баръешу атлы бир жадыгөй хем ялан ехуды пыгамбере саташдылар. ⁷Баръешу пайхаслы адам болан хәким Сержиус Павлусың янында боларды. Хәким Барнабас билен Саулы чагырып, олардан Худайың сөзүни эшитмек иследи. ⁸Эмма Элимас жадыгөй (онун ады шейле тержиме эдилйәр) олара гаршы чыкып, хәкими имандан дэндиржек болды. ⁹Шейлеликте, Саул, ягны Павлус Мукаддес Рухдан долуп, оңа серетди ве шейле дийди: ¹⁰«Эй, әхли кезаплыкдан ве әхли галплыкдан долы адам, иблис оглы, әхли догрулыгың душманы! Сен Реббин догры ёлларыны эгрелтмеги бес этжек дәлми? ¹¹Инди, ине, Реббин эли үстүңе гелйәр, сен көр боларсың, белли бир вагта ченли гүнеши гөрмерсиң». Шобада-да онун үстүңе түмлүк, гараңкылык инди. Ол өзүни итдиржек болуп, төверегини сермеләп, адам агтарып башлады. ¹²Хәким йүзе чыкан ваканы гөрүп иман этди, чүнки ол Реббин таглыматына хайран галыпды.

Писидя Антакиясында

¹³Павлус ве онун ёлдашлары Пафосдан гәмә мүнүп, Памфилия Пергасына гелдилер. Шол ерде Яхя олардан айрылып, Иерусалиме гайтды. ¹⁴Олар болса Пергадан ёлларыны довам этдирип, Писидя Антакиясына гечдилер. Сабат гүни синагога барып отурдылар. ¹⁵Мукаддес Канундан ве пыгамберлер язгысындан окаландан соң, синагога башлыклары олара адам ёллап: «Доганлар, халка өвүт-үндевли сөзүңиз бар болса айдың» дийдилер. ¹⁶Шейлеликте, Павлус туруп, эли билен ышарат эдип, шейле дийди: «Эй,

ысрайыллы адамлар, Худайдан горкянлар, динлән! ¹⁷ Бу Ысрайыл халкының Худайы бизиң аталарымызы сайлады, халкы Мүсүр юрдунда отуран махалы бейгелдип, гүйчли гол билен ол ерден чыкарды. ¹⁸ Олары кырк йыл чемеси чөлде экледи. ¹⁹ Кенган юрдунда еди миллети хеләкләп, юртларыны олара мирас берди. ²⁰ Онсоң олара дөрт йүз элли йыл чемеси — Самуел пыгамбере ченли казылар берди. ²¹ Ине, шондан башлап, олар бир патыша талап этдилер. Худай олара кырк йыллап бенямын тайпасындан бир адамы, ягны Кишиң оглы Саулы берди. ²² Оны тагтдан дүшүренден соң болса, олара Давуды патыша этди. Ол хакда гүвә хем гечип: „Гөвнүме жай бир адамы, Ессәниң оглы Давуды тапдым. Ол Мениң әхли ислегими бержай эдер“ дийди. ²³ Шейлеликте, Худай Өз вадасына гөрә, онуң неслинден Ысрайыл үчин Исаны халасгәр эдип чыкарды. ²⁴ Ол гелмезден өң болса Яхя бүтин Ысрайыл халкына тоба этмеги вагыз эдип, олары чокундырылмага чагырды. ²⁵ Яхя ишини битирмәге голайлан вагты шейле дийди: „Мени кимдир өйдйәрсиңиз? Мен — Ол дәл. Ине, мениң ызымдан Бири гелер, мен Онуң чарыгының багыны чөзмәге-де мынасып дәлдириң“. ²⁶ Доганлар, эй, Ыбрайым неслиниң огуллары ве араңыздакы Худайдан горкянлар! Бу гутулыш сөзи сизе* иберилди. ²⁷ Чүнки Иерусалим илаты ве оларың башлыклары Оны танамадылар. Оны хөкүм этмек билен, хер сабат гүни окалян пыгамберлер сөзлерини бержай этдилер. ²⁸ Өлүм жезасына хич бир себәп тапмасалар-да, Пилатусдан Онуң өлдүрилмегини хайыш этдилер. ²⁹ Ол хакда языланларың барыны битиренлеринден соң болса Оны агачдан ашак дүшүрип, бир мазарда гойдулар. ³⁰ Эмма Худай Оны дирелтди. ³¹ Ол Өзи билен Желиледен Иерусалиме геленлере көп гүнлерин довамында гөрүнди. Шинди бу адамлар халкың өңүнде Онуң гүвәлеридир. ³² Биз аталара берлен ваданың хош хабарыны сизе

* 13:26 *Сизе* — иң гадымы голязмаларда: «бизе».

вагыз эдйәрис. ³³Худай Исаны дирелтмек билен, оларын огланлары болан бизиң үчин шол ваданы ерине етирди. Икинжи мезмурда хем шейле язылыпдыр: „Сен Мениң Оглумсың, Мен бу гүн Сени өндүрдим“. ³⁴Асла чүйретмезлик үчин, Оны өлүмден дирелдиши хакда хем шейле дийди: „Мен сизе Давуда вада эден мукаддес хем ыгтыбарлы берекетлерими берерин“. ³⁵Мунуң үчин башга бир ерде-де: „Сен Өз Мукаддесиңиң чүйремегине разы болмарсың“ диййәр. ³⁶Чүнки Давут Худайың ислеги боюнча өз неслине гуллуқ эденден соң өлди. Ол аталарының янында жайланды; онуң бедени чүйреди. ³⁷Йөне Худайың Дирелдени чүйремеди. ³⁸Билиң, эй доганлар, гүнәлериң багышланмагы бу Адам аркалы сизе вагыз эдилйәр. ³⁹Мусаның канунында акланып билмедик бүтин затларыңызда иман эден хер кес бу Адам аркалы акланар. ⁴⁰Инди сак болуң, пыгамберлер китабында айдыланлар башыңызга геләймесин: ⁴¹„Середин, эй масгаралайжылар, хайран галың, хеләк болуң; чүнки Мен сизиң гүнлериңизде шейле бир иш эдерин велин, оны сизе бири беян этсе, асла ынанмарсыңыз“. ⁴²Олар ехудыларың синагогасындан чыкып баряркалар, ехуды дәллер бу сөзлериң гелжек сабат гүни-де өзлерине вагыз эдилмегини олардан хайыш этдилер. ⁴³Синагогадакы халайык даганында, ехудыларың ве ехуды динине гечип, Худая ыбадат эдйәнлериң көпүси Павлус билен Барнабасың ызына дүшдүлөр. Булар хем гүррүң берип, Худайың мерхеметинде эржеллик этмеклери үчин, олара несихат этдилер. ⁴⁴Соңкы сабат гүни болса Худайың сөзүни диңлемек үчин, бүтин шәхер диен ялы йыгнанды. ⁴⁵Ехудылар халайыгы гөрөнлеринде гөрипчиликден долуп, Павлусың айдан затларына гаршы чыкып, дил етирдилер. ⁴⁶Павлус билен Барнабас хем гайратлылык билен шейле дийдилер: «Худайың сөзи илки сизе вагыз эдилмелиди. Йөне сиз оны рет этдиңиз, өзүңизи эбеди яшайша мынасып гөрмединиз. Шонуң үчин, ине, биз өзге миллетлере тарап йүзленйәрис. ⁴⁷Чүнки Реб bize шейле табшырды: „Ерин

ужуна ченли гутулыш дашамагың үчин, Мен Сени миллетлере нур этдим“». ⁴⁸ Миллетлер муны эшиденлеринде шатланып, Реббин сөзүни шөхратландырдылар. Шейлеликте, эбеди яшайыш үчин беллененлериң бары иман этди.

⁴⁹ Реббин сөзи юрдуң хемме ерине яйраярды. ⁵⁰ Ехудылар диндар, сыланян аяллары ве шөхериң абрайлы адамларыны өжүкдирдилер. Шейлеликте, Павлус билен Барнабасы ковалап, серхетлеринден чыкардылар. ⁵¹ Павлус билен Барнабас аякларының тозуны олара гаршы какып, Коня гитдилер. ⁵² Шәгиртлер болса шатлык ве Мукаддес Рух билен долудылар.

14–НЖИ БАП

Коняда

¹ Коняда билеликте ехудыларың синагогасына бардылар; оларың гүррүң бериши хем ехудылардан, хем греклерден улы топарың иман гетирмегине себәп болды. ² Йөне иман этмедик ехудылар өзге миллетлери күшгүрип, оларың аңыны доганлара гаршы гараладылар. ³ Эсли вагт ол ерде болан Павлус билен Барнабас Реб үчин гайратлы вагыз эдйәрдилер. Реб хем оларың эллери билен аламатлар, гудратлар гөркезип, Өз мерхемети барадакы сөз үчин гүвә гечйәрди. ⁴ Шөхер халкы ики бөлүнип, бир бөлеги ехудыларын, бир бөлеги-де ресулларың тарапына гечди. ⁵ Йөне миллетлер хем-де ехудылар ве оларың башлыклары тарапындан ресуллары рысва этмек, дашламак үчин бир хүжүм йүзе чыканда, ⁶ мундан хабарлы болан ресуллар Ликаонияның шөхерлери болан Листра, Дербә ве шол этраплара гачып барып, ⁷ ол ерлерде-де Хош Хабары вагыз этдилер.

Листрада хем Дербеде

⁸ Листрада аяклары ысгынсыз бир адам яшаярды, ол энеден догма отура болуп, хич вагт йөрәмәнди. ⁹ Бу адам Павлусың гүррүңини диңледи; Павлус хем оңа гөз дикди, онуң сагалжагына иманының бардыгыны гөрүп, ¹⁰ гаты

сес билен: «Аягың үстүндө дик дур!» дийди. Ол хем ёкары товсуп, йөрөп башлады. ¹¹ Халайык Павлусың эден ишини гөрөндө сеслерини гаталдып, ликаония дилинде: «Таңрылар ынсан кешбине гирип, бизиң янымыза инипдир!» дийишдилер. ¹² Барнабаса Зевс, Павлуса-да сөз сөзлейән боланы үчин Хермес дийдилер. ¹³ Шәхериң дашында ерлешен Зевс ыбадатханасының руханысы дервезелериң агзына өкүзлер, венотлар гетирип, халк билен бирликде гурбанлык бержек болды. ¹⁴ Эмма ресуллар, ягны Барнабас, Павлус муны эшиденлеринде, өз эгин-эшиклерини йыртып, халкың ортасына зыңылдылар, гыгырып, шейле дийдилер: ¹⁵ «Адамлар! Нәме үчин бейле эдйәрсиниз? Биз-де дуйгулары сизе меңзеш ынсанлардырыс ве сизи бу бош затлардан дөнүп, Гәги, Ери, деңзи ве оларың ичиндәки әхли затлары ярадан дири Худая тарап өврүлмәге чагырарыс. ¹⁶ Ол гечен несиллерде бүтин миллетлере өз ёллары билен йөрөмәге ругсат этди. ¹⁷ Муңа гарамаздан, ягшылык этмек, сизе Гөкден ягмыр хем хасыллы мөвсүмлер бермек, йүрегиңизи иймит хем шатлыктан долдурмак билен, Өзүни гүвәсиз гоймады». ¹⁸ Бу сөзлер билен халкы өзлерине гурбан кесмекден зордан дәндирдилер. Хеммесини өз өйүнә ибердилер. Олар ол ерде галып, дерс берип йөркәлер, ¹⁹ Антакиядан, Конядан ехуылар гелди; олар халкы өжүкдирип, Павлусы дашладылар, оны өлендир өйдүп, шәхерден дашары сүйредилер. ²⁰ Эмма шәгиртлер дашына үйшенлеринде, Павлус өр туруп, шәхере гайтды. Шол гүнүң эртеси хем Барнабас билен Дербә тарап ёла дүшди. ²¹ Олар бу шәхере Хош Хабары вагыз эдип, көплери шәгирт эденлеринден соң, Листра, Коня ве Антакия гайдып гелдилер. ²² Шәгиртлериң жанларына кувват берип, олар иманда берк дурмагы үндәп: «Биз Худайың патышалыгына көп мушакатлар билен гирмелидирис» диййәрдилер. ²³ Павлус билен Барнабас хер йыгнакта олара ёлбашчылар сайлап, оразалы дога эдип, олары иман эден Ребләрине табшырдылар. ²⁴ Онсоң Писидияның ичинден гечип,

Памфилия гелдилер. ²⁵ Пергада Реббин сөзүни* вагыз эдип, Атталия индилер. ²⁶ Ол ерден хем өз битирен ишлери үчин Худайың мерхеметине табшырылан ерлери болан Антакия гәмили гайтдылар. ²⁷ Гелип, йыгнагы үйшүрдилер, Худайың өзлери аркалы әхли эденлерини, ехуды дәллере иман гапысыны ачаныны гүррүң бердилер, ²⁸ көп вагтлап шәгиртлерин янында болдулар.

15–НЖИ БАП

Иерусалимде болан геңеш

¹ Яхудадан гелен кәбир адамлар доганлара сапак берип: «Мусаның адаты боюнча сүннетленмесениз, гутулып билмерсиниз» диййәрдилер. ² Павлус билен Барнабас бу адамлар билен кән чекишип, жеделлешдилер. Онсоң бу меселәниң чөзгүди үчин, бейлеки доганларың бирнәчеси билен бирликде Павлус билен Барнабас ресулларың, ёлбашчыларың янына, Иерусалиме гитмели диен карара гелинди. ³ Шейлеликде, йыгнак тарапындан ёла салнанлар Финикияның, Самарияның ичинден гечдилер, миллетлериң Реббе тарап өврүлендигини айдып, доганлара улы шатлык бердилер. ⁴ Иерусалиме геленлеринде болса йыгнак, ресуллар ве ёлбашчылар тарапындан кабул эдилеп, Худайың өзлери аркалы эден әхли задыны хабар бердилер. ⁵ Эмма фарисейлер мезхебинден иман эденлериң кәбири аяга галып: «Бейлеки миллетлерден боланлары сүннетлемели, Мусаның кануныны сакламагы табшырмалы» дийдилер. ⁶ Онсоң ресуллар, ёлбашчылар бу меселе барада маслахатлашмак үчин йыгнандылар. ⁷ Гүррүң узага чекенде, Петрус ёкары туруп, оlara шейле дийди: «Доганлар! Өз билшиңиз ялы, миллетлериң Хош Хабар сөзүни мениң агзымдан эшидип, иман этмелидиги үчин, Худай көп вагт мундан озал арамыздан** мени сайлады. ⁸ Йүреклери

* 14:25 *Реббин сөзүни* — иң гадымы голязмаларда: «сөзи».

** 15:7 *Арамыздан* — иң гадымы голязмаларда: «араңыздан».

билйән Худай бизе берши ялы, өзге миллетлере-де Му-
даккес Рухы бермек билен, олара гүвә гечди. ⁹ Йүреклери-
ни иман аркалы тәмизледи, биз билен оларың арасында
хич бир парх гоймады. ¹⁰ Инди, нәме үчин аталарымызың,
өзүмизң дакынып билмедик боюнтырыгымызы шәгирт-
лериң бойнуна салжак болуп, Худайы сынаарсыңыз?
¹¹ Биз Реб Исаның мерхемети билен гутуландыгымыза
ынанярыс, олар хем шейле». ¹² Онсоң бүтин жемагат ды-
мып, Худайың өзлери аркалы миллетлер арасында гөркезен
улы алапатларыны, гудратларыны айдып берен Барнабас
билен Павлусы диңледи. ¹³ Олар гүррүңлериңи гутаранын-
дан соң, Якуп сөзе башлап, шейле дийди: «Доганлар, маңа
гулак асың! ¹⁴ Өзге миллетлерден Өз адына бир халк алмак
үчин Худайың илки билен олара нәхили идег эденини
Симон айдып берди. ¹⁵ Пыгамберлериң сөзлери-де мунуң
билен утгашар; ине, шейле язылыпдыр: „¹⁶ Онсоң ызыма
доланып, Давудың йыкылан чадырыны гайтадан бина эде-
рин, онуң харабаларыны гайтадан бина эдерин. ¹⁷ Галан
адамлар, Мениң адым дакылан бүтин миллетлер Реббиди
агтарар ялы, оны гайтадан дикелдерин. Буларың барыны
эден Реб шейле диййәр“. ¹⁸ Худай Өз әхли ишлериңи эзел-
ден билйәндир. ¹⁹ Мунуң үчин, мениң пикиримче, өзге
миллетлерден Худая тарап өврүленлере кынчылык дөрет-
мели дәл. ²⁰ Йөне олара бутларың нежислигинден, зынадан,
боглан хайванларың этинден ве гандан гача дурмагы, өзле-
рине эдилмегини ислемайән затларыны башгалара этмез-
лиги язмалы. ²¹ Чүнки Мусаның сөзлери хер сабат гүни
синагогаларда окаляр, гадым заманлардан бәри хер шәхерде
вагыз эдилйәр».

Бейлеки миллетлерден болан иманлыларга хат

²² Шейлеликте, ресуллердыр ёлбашчылар бүтин йыгнак
билен бирликте өзлеринден бирнәче адамы, ягны доган-
ларың арасында ёлбашчылык эдйән Барсаба лакамлы
Иуда билен Силасы сайлап, Павлус ве Барнабас билен

бирликде Антакия ёлламалы диен карара гелдилер. ²³ Онсон шу хаты язып, олардан ибердилер: «Ресуллар, ёлбашчылар ве доганлар* Антакиядакы, Сириядакы, Киликиядакы миллетлерден болан доганлара салам айдяр. ²⁴ Бизден болан кәбирлериниң өз сөзлери билен сизи ынжыдып, сүннетлениң, Мукаддес Кануны бержай эдиң дийип, аныңызы булашдыраныны эшитдик; муны биз олара табшырмандык. ²⁵ Мунуң үчин хем бирнәче адамы сайлап, эзиз доганларымыз Барнабас ве Павлус билен бирликде сизе ёлламагы бир агыздан макулладык. ²⁶ Булар Реббимиз Иса Месиҳиң ады угрунда жанларыны орта гоян адамлардыр. ²⁷ Биз Иуда билен Силасы ёлладык, оларың өзи хем муны дилден хабар берерлер. ²⁸ Чўнки Мукаддес Рух ве биз шу важып затлардан башга хич бир зады сизин үстүңизе йүклемезлиги унадык: ²⁹ бутлара гурбан эдилен иймитлерден, гандан, боглан хайванларың этинден, зынадан гача дуруң, өзүңизе эдилмегини ислемайән затларыңызы башгалара этмәң. Шулардан саклансаңыз, ягшы эдерсиниз. Саглыкда болуң!» ³⁰ Шейлеликде, олар ёла дүшдүлер. Антакия гелип, жемагаты үйшүрдилер-де, хаты бердилер. ³¹ Олар муны окап, бу өвүт-несихат хакда бегенишдилер. ³² Онсон өзлери хем пыгамбер болан Иуда билен Силас доганлара көп өвүт-несихат берип, олары гүйчлендирдилер. ³³ Бирнәче вагт ол ерде галанларындан соң болса, доганлар олары саг-аман ресуллара угратдылар. ³⁴ Силас ол ерде галмагы ягшы гөрөнсон, Иерусалиме Иуданың еке өзи гайтды. ³⁵ Павлус билен Барнабас хем Антакияда галдылар. Олар башга-да бирентек адамлар билен сапак берип, Реббин сөзүниң Хош Хабарыны ыглан этдилер.

Павлус билен Барнабас

³⁶ Бирнәче гүнден соң, Павлус Барнабаса: «Инди ызымыза доланып, Реббин сөзүни ыглан эден хер шәхеримизде

* 15:23 *Ресуллар... доганлар* — иң гадымы голязмаларда: «Доганларыңыз болан ресуллар ве яшулулар».

доганлара гөрме-гөрше барып, хал-ягдайларыны соралы» дийди. ³⁷ Барнабас Маркус диен Яхяны-да әкитмегин пикириндеди. ³⁸ Йөне Павлус өзлери билен биле ише гит-мән, олары Памфилияда терк эден адамы әкитмеги макул билмеди. ³⁹ Шейлеликте, араларына агзалалык дүшүп, олар бири-бирлеринден айрылдылар; Барнабас Маркусы янына алып, гәми билен Кипре гитди. ⁴⁰ Павлус хем Силасы сайлады, доганлар тарапындан Худайың* мерхеметине табшырылып ёла дүшди. ⁴¹ Ол Сирия, Киликия айланып, йыгнаклары гүйчлендирди.

16—НҖЫ БАП

Тимотеус Павлус билен Силаса гошулар

¹ Павлус Дербе ве Листра-да гелди; ине, ол ерде эжеси иманлы ехуды ве какасы грек болан Тимотеус атлы бир шәгирт барды. ² Онун Листрадакы ве Конядакы доганларың арасында ягшы ады барды. ³ Павлус Тимотеусы өзи билен әкитмек ислейәрди. Шонун үчин ол этрапдакы ехудылар себәпли оны алып, сүннетледи, чүнки хеммелер Тимотеусың какасының грекдигини билйәрди. ⁴ Олар шәхерлериң ичинден гечип, Иерусалимдәки ресуллар ве ёл-башчылар тарапындан кабул эдилен карарлара эермеклиги доганлара табшырярдылар. ⁵ Шейлеликте, йыгнакларың иманы беркешйәрди, санлары гүн-гүнден артырды.

Македония барада Павлуса гөрнен гөрнүш

⁶ Сөзи Азияда вагыз этмелери Мукаддес Рух тарапындан бөкделенсон, Павлус дагы Фрикия ве Галатя үлкесинден гечдилер. ⁷ Олар Мисия серхетлерине гелип, Битиния гитжек боланларында, Исаның Рухы муңа ругсат этмеди. ⁸ Онсон Мисиядан гечип, Троаса индилер. ⁹ Шол гижә Павлус гөрнүш гәрди: македониялы бир адам онун гаршысында

* 15:40 *Худайың* — иң гадымы голязмаларда: «Реббиң».

дуруп, ялбарып: «Македония гел, бизе ярдам эт!» дийди. ¹⁰Павлус бу гөрнүши гөрөнден соң, Реб* бизи олара Хош Хабары вагыз этмәге чагырар диен нетижә гелип, деррев Македония гитмек билен болдук.

Лидия иман эдйәр

¹¹Шейлеликте, Троасдан гәми билен гөни Самофракия, эртеси хем Неаполисе, ¹²ол ерден-де Македония веляатының биринжи шәхери хем Рим колониясы болан Филипә гелип етдик. Бу шәхерде бирнөче гүнләп галдык. ¹³Сабат гүни шәхер дервезесинден дашарык, деря якасына чыкдык. Бу ерде адат боюнча дога эдилйәрди. Онсоң йыгнанан аяллара отурып гүррүң бердик. ¹⁴Тиятира шәхеринде гырмызы гейим сөвдагәри болан, Худая ыбадат эдйән Лидия атлы бир аял бизи диңледи; Павлусың айдянларына үнс бермеги Реб онуң йүрегине гуюпды. ¹⁵Ол аял өй-ичерси билен чокундырыландан соң ялбарып: «Мени Реббе вепалы сайян болсаңыз, гелиң-де, өйүмде галың» дийип, бизи ырды.

Павлус билен Силас туссагда

¹⁶Сонра дога окалян ере барыарак, пал атмаклык билен хожайындарына улы газанч гетирйән, палчы рухлы бир кенизе душ гелдик. ¹⁷Бу гыз Павлус дагымызың ызымыза дүшүп: «Бу адамлар хеммелерден бейик Худайың гуллары, олар бизе** гутулма ёлуны вагыз эдйәрлер!» дийип гыгыр-ярды. ¹⁸Ол гыгырмасыны энчеме гүнләп довам эденсоң, Павлус гаты толгунды, ызына өврүлип, руха: «Онуң ичинден чыкмагы Иса Месихиң адындан саңа буюярын!» дийди. Рух шол сагадың өзүнде дашары чыкды. ¹⁹Онуң хожайындары газанч умытларының элден гиденини гөрүп, Павлус билен Силасы тутуп, базара, башлыкларын

* 16:10 *Реб* — иң гадымы голязмаларда: «Худай».

** 16:17 *Бизе* — иң гадымы голязмаларда: «сизе».

өңүнө сүйредилер. ²⁰ Олары хәкимлериң янына гетирип, шейле дийдилер: «Бу адамлар шәхеримизи булам-бужар эдйәрлер, өзлерем ехуды. ²¹ Биз римлилере кабул эдилмеги, бержай эдилмеги ругсат эдилмедик адатлары вагыз эдйәрлер!»

²² Халайык хем оларга гаршы аяга галды. Шейлеликте, хәкимлер: «Эгин-эшиклерини сыпырып, таяк билен урмалы» диен буйругы бердилер. ²³ Көп таякланларындан соң, зындана салдылар-да, түрмечә олары берк сакламагы буюрдылар. ²⁴ Ол-да шейле буйрук алансоң, олары ички туссагхана салып, аякларына күнде баглады. ²⁵ Гижә ярыма голайланда, Павлус билен Силас дога эдип, Худая өвгүли нагмалар айдярдылар, туссаглар хем олары динлейәрди. ²⁶ Бирденкә Ер гүйчли титреди, туссагхананың биналары сарсып, бирбада әхли гапылар ачылды, хеммәниң зынжырлары чөзүлди. ²⁷ Укудан оянан түрмечи зынданың гапыларының ачыкдыгыны гөрүп, туссаглар гачандыр өйтди-де, өзүни өлдүржек болуп, гылыжыны сырды. ²⁸ Эмма Павлус гаты сес билен: «Өзүңе тыг чекме, бизиң хеммәмиз шу ерде!» дийип гыгырды. ²⁹ Түрмечи чыра гетирдип, ичерик күрсәп гирди-де, сандырап, Павлус билен Силасың өңүнде ере йыкылды. ³⁰ Олары дашары чыкарып: «Эй агалар! Мен гутулмак үчин нәме этмели?» дийди. ³¹ Олар хем: «Реб Иса иман эт, өй-ичериң билен гутуларсың» дийдилер. ³² Шейлеликте, она ве өйүндәкилериң барына Реббин сөзүни айтдылар. ³³ Түрмечи гижәниң шол сагадында олары алып, яраларыны ювды-да, деррев өй-ичерси билен чокундырылды. ³⁴ Онсоң олары өйүне әкидип, өңлерине сачак язды, Худая иман гетирдик дийип, бүтин өй-ичерси билен шатланды.

³⁵ Гүн доганда, хәкимлер гаравуллары ёллап: «Хәлки адамлары бошат» дийдилер. ³⁶ Түрмечи хем бу сөзлери Павлуса хабар берип: «Хәкимлер сизи бошатмак үчин адам ёллапдыр; инди чыкың-да, саг-аман ёла дүшүн» дийди. ³⁷ Эмма Павлус оларга шейле дийди: «Олар Рим граждандары

болан бизи хөкүмсиз халк өңүндө енчдилер, зындана ташладылар, инди болса огрынча дашарык чыкаржак болярлармы? Бу болмаз! Бизи өзлери гелип чыкарсынлар».

³⁸ Гаравуллар хем бу сөзлери хәкимлере хабар бердилер. Хәкимлер оларың римлидиклерини эшиденлеринде горкдулар. ³⁹ Гелип ялбардылар, олары дашары чыкарып, шәхерден гитмеклерини хайыш этдилер. ⁴⁰ Павлус билен Силас зындандан чыкып, Лидияның өйүне бардылар, доганлары гөрүп, оlara гөвүнлик беренлеринден соң ёла дүшдүлер.

17–НЖИ БАП

Селаникде

¹ Олар Амфиполисин ве Аполлонияның ичинден гечип, Селанике гелдилер. Ол ерде ехудыларың бир синагогасы барды. ² Павлус өз эндигине гөрә, оларың арасына барды. Үч сабат оlara Мукаддес Язгылардан гүррүң берди. ³ Месихиң гөрги гөрүп, өлүмден дирелмегиниң зерур боландыгыны дүшүндирип гөркезди. «Мениң сизе вагыз эдйөн бу Исам Месихдир» дийди. ⁴ Онсоң оларың бирнәчеси, диндар греклерин улы топары ве ат-абрайлы аялларың көпүси ынанып, Павлус билен Силаса гошулдылар. ⁵ Йөне иман этмедик ехудылар гөрипчилик этдилер, базарда бош айланып йөрен ярамаз адамларың бирнәчесини янларына алып, үйшмелен гурап, шәхерде топалаң туруздылар. Ясонун өйүне хужум эдип, Павлус билен Силасы халкың өңүне чыкаржак болдулар. ⁶ Йөне олары тапман, Ясон билен бирнәче доганы шәхер башлыкларының өңүне сүйрәп: «Бүтин дүнийәде топалаң турзан бу адамлар бу ере хем гелдилер. ⁷ Ясон олары өйүне мыхман алды. Буларың әхлиси башга бири, ягны Иса патышадыр дийип, кайсарың буйрукларына терс херекет эдйәрлер» дийип гыгырдылар. ⁸ Шейдип, олары эшиден халкы, шәхерин башлыкларыны ховсала салдылар. ⁹ Йөне Ясон билен бейлекилери гирев алып бошатдылар.

Верияда

¹⁰ Доганлар деррев шол гиже Павлус билен Силасы Верия ибердилер. Павлус билен Силас Верия гелип, ехудыларың синагогасына бардылар. ¹¹ Бу ердәкилер Салоникдәкилерден хас асыллыды. «Бу затлар шейлемикә?» дийип, хер гүн Язгылары гөзлешдирип, сөзи бүтин гөвүнжендик билен кабул этдилер. ¹² Шейлеликте, оларың көпүси, ат-абрайлы грек аялларының хем-де эркеклериниң бирентеги иман этди. ¹³ Йөне Салоникдәки ехудылар Худайың сөзүниң Павлус тарапындан Верияда-да вагыз эдиленинден хабарлы боланларында, бу ере хем гелип, халайыгы ховсала салып өжүкдирдилер. ¹⁴ Шейлеликте, доганлар Павлусы дензе тарап ёла салдылар, йөне Силас билен Тимотеус ол ерде галды. ¹⁵ Павлуса хемралык эденлер оны Афина элтип, Силас билен Тимотеуса тиз гелсинлер диен буйругы алып, ызларына гайтдылар.

Афиныда

¹⁶ Павлус Афиныда Силас билен Тимотеуса гарашып йөркә, шәхериң бутлардан долудыгыны гөрүп, онун йүреги авады. ¹⁷ Ол синагогада ехудылар, Худайдан горкян греклер хем-де хер гүн базарда саташан адамлары билен гүррүң эдерди. ¹⁸ Эпикурчы ве стоик философларың кәбирлери-де оңа гаршы чыкдылар. Кәбири: «Бу янра нәме дийжек боляр?» дийсе, кәбири: «Ол ят таңрыларың вагызчысына меңзейәр» диййәрди. Себәби Павлус Исаның Хош Хабарыны ве дирелиши вагыз эдйәрди. ¹⁹ Шейлеликте, оны тутуп, Арес депеси межлисине гетирдилер-де, шейле дийдилер: «Сениң гүррүңини эдйән бу тәзе таглыматының нәмедигини билип билерисми?» ²⁰ Чүнки сен бизиң гулагымыза кәбир ят затлары гетирйәрсин. Биз инди бу затларың нәмедигини билмек ислейәрис». ²¹ Әхли афинылылар хем ол ерде яшаян ятлар тәзе

зат сөзлемекден ве динлемекден башга хич бир зат биле вагтларыны өтүрмейәрдилер. ²² Павлус межлисин ортасында дуруп шейле дийди: «Эй афинылылар! Мен сизи хер бабатда гаты диндар гөрийәрин. ²³ Чүнки айланып, сизиң ыбадат эдйән затларыңызы гөзден гечирип йөркәм, депесинде „Нәтаныш Таңра“ диен язгылы бир гурбанлык эдилйән ери хем гөрдүм. Мен, ине, танаман, ыбадат эдйән бу задыңызы сизе вагыз эдйәрин. ²⁴ Дүнйәни, онуң ичинде болан бүтин затлары ярадан Худай Ериң-гөгүң Реббиде болуп, эл биле ясалан ыбадатханаларда яшамаз. ²⁵ Шейле хем, хамала бир заа зар ялы, Оңа адам эли биле гуллуқ эдип болмаз, себәби хеммелере дирилик, дем ве әхли заа Онуң өзи берйәр. ²⁶ Ол адамларуң әхли миллетлерини бир гандан ярадып, олары бүтин ер йүзүнде яшатды. ²⁷ Худайы агтарарлар, Оны, белки-де, сермеләп тапарлар дийип, оларың вагтларыны, месген тутжак ерлериниң чәклерини өнүнден белледди. Муна гарамаздан, Ол бизиң хич биримизден узакда дәлдир. ²⁸ Чүнки биз Онда яшаяндырыс, херекет эдйәндирис ве бардырыс. Сизиң шахырларыңызың кәбириниң айдышы ялы, „Биз-де Онуң зүрядыдырыс“. ²⁹ Биз инди Худайың зүрядыдыгымыза гөрә, Худайың тебигаты адам сунгаты ве хүнәри биле суратландырылан гызыла, күмше я-да даша меңзешдир өйтмели дәлдирис. ³⁰ Худай наданлык дөврүнден гөз юмуп геченсон, инди хемме ерде адамларуң әхлисиниң тоба этмегини буюряр. ³¹ Чүнки Худай бир гүни белледди. Ол Өз сайлан Адамы аркалы дүнйәниң үстүнден шол гүнде адыл хөкүм чыкарар. Худай бу Адамы өлүмден дирелтмек биле, хеммелере субутнама берди». ³² Өлүмден дирелмеги эшиденлеринде, кимси гүлди, кимси хем: «Бу хакда сени ене динләрис» дийди. ³³ Шейлеликте, Павлус оларың арасындан чыкып гитди. ³⁴ Йөне кәбир адамлар оңа гошулып иман этдилер. Оларың арасында межлис агзасы Дионисиус, Дамарис атлы бир аял ве башгалар барды.

18–НЖИ БАП*Коринтосда*

¹Мундан соң Павлус Афиныны терк эдип, Коринтоса гелди. ²Италиядан яңы гелен, аслы понтуслы Акила атлы бир ехуды билен онуң аялы Прискилла саташып, шоларың өйүне гитди (Клаудиус бүтин ехудылар Римден чыкмалы диен буйругы берипди). ³Кәрлери бир болансоң, Павлус оларың янында галып ишледи. Оларың кәри чадыр ясамакды. ⁴Павлус хер сабат гүни синагогада гүррүн берип, ехудылары хем греклери ынандырырды. ⁵Силас билен Тимотеус Македониядан геленлеринде, Павлус рухунда гысылып*, ехудылар Исаның Месихдиги барада гүвә гечди. ⁶Эмма олар Павлуса гаршы чыкып сөгенлеринде, Павлус эгин-эшигини какышдырып, олар: «Эден ишиңизин жезасыны өзүңиз чекиң**». Мен тәмиздирин, мундан бейләк өзге миллетлериң янына гидерин!» ⁷Онсоң ол ерден чыкып, Худая ыбадат эдйән Юстус атлы бир адамың өйүне гелди. Онуң өйи синагога билен янашыкды. ⁸Синагога башлыгы Криспус бүтин өй-ичерси билен Реббе иман этди; коринтослыларың көпүси муны эшидип иман этдилер хем чокундырылдылар. ⁹Бир гиже Реб Павлуса бир гөрнүшде дийди: «Горкма, гепле, дымма! ¹⁰Чүнки Мен сениң билендирин, яманлык этжек болуп, хич кес саңа эл узатмаз, себәби бу шәхерде Мениң халкым көпдүр».

¹¹Шейлеликте, Павлус бир ярым йыллап оларың арасында галып, Худайың сөзүни өвретди. ¹²Галио Ахая хәкимлик эдйәркә, ехудылар бирлешип, Павлуса хужум этдилер, оны хөкүм күрсүсиниң гаршысына элтип: ¹³«Бу адам Мукаддес Кануна гаршы тәрде Худая ыбадат этдиржек

* 18:5 *Рухунда гысылып* — иң гадымы голязмаларда: «Сөзүң ыгланына бүтинлей берлип».

** 18:6 *Эден ишиңизин жезасыны өзүңиз чекиң* — грекчеде: «Ганыңыз өз башыңызга гелсин».

болуп, халкы ыяр» дийдилер. ¹⁴ Йөне Павлус агзыны ачжак боланда, Галио ехудылар шейле дийди: «Эй ехудылар, эгер бир адалатсызлык я агыр женаят болан болса, сизе, элбетде, чыдардым. ¹⁵ Йөне таглыматлары, атлары ве өз кануныңызга дегишли жеделлери өзүңиз чөзүң, мениң бу затлар хакда казылык эдесим геленок». ¹⁶ Шейлеликте, олары хөкүм күрсүсинден ковды. ¹⁷ Онсоң олар синагоганың башлыгы Состениси хөкүм күрсүсиниң өңүнде тутуп енчдилер; буларың хич бири Галионы екеже-де ынжатмады.

Антакия өврүлиш

¹⁸ Павлус ол ерде ене бирнөче гүңлөп галды. Онсоң доганлар билен хошлашып, Прискилла ве Акила билен бирликде гәмә мүнүп, Сирия гитди. (Ол Худая незир эдени үчин Кенхреада башыны сырдырыпды.) ¹⁹ Эфесоса гелип етенлеринде, Павлус Прискилла билен Акиланы шол ерде галдырып, өзи синагога барды-да, ехудылар билен гүррүң этди. ²⁰ Йөне бу ерде көпрөк галмагыны ондан хайыш эденлеринде разы болмады. ²¹ Олар билен хошлашып: «Етип гелйән байрамы, хер ничик-де болса Иерусалимде тутмагым герек, Худай онласа, ене сизиң яныңызга өврүлерин» дийди. Шейлеликте, гәми билен Эфесосдан уграды, йөне Акила билен Прискилла Эфесосда галдылар.

²² Кайсария гелип, йыгнак билен саламлашандан соң, Антакия гитди. ²³ Ол ерде бирнөче вагт галандан соң, ене ёла дүшди, Галатя ве Фрикия үлкелерини нобатма-нобат айланып, бүтин шәгиртлере гүйч-кувват берди.

Аполлос

²⁴ Шол вагт аслы исгендериялы болан Аполлос атлы бир дилевар, Мукаддес Язгылара өкде ехуды Эфесоса гелди. ²⁵ Реб ёлунда тәлим алан бу адам, дине Яхяның чокундырмасыны билмегине гарамаздан, рухы хыжувлы болуп,

Реб* хакда анык гүррүңлер билен сапак берерди. ²⁶ Ол синагогада гайратлылык билен геплемәге башлады. Акила билен Прискилла муны эшиденлеринде, Аполлосы өз янларына алып, оңа Худайың ёлуны хас такык дүшүндирдилер. ²⁷ Аполлос Ахая гитмекчи боланда, доганлар оңа бу иши үндәп, шәгиртлере оны кабул этмеги яздылар. Ол гелип етенде, мерхемет аркалы иман эденлере көп ярдам этди. ²⁸ Чүнки ол Исаның Месихдигини Язгылар аркалы субут эдип, ехудыларың айданларыны халкың өңүнде хыжув билен паш эдйәрди.

19—НЖИ БАП

Павлус Эфесосда

¹ Аполлос Коринтосдака, Павлус үлкәниң ички себитлерине айланып, Эфесоса гелди. Ол ерде бирнәче шәгирде саташып, ² олардан: «Иман эдеңизде Мукаддес Рухы алдыңызмы?» дийип сорады. Олар хем оңа: «Биз Мукаддес Рухуң бардыгыны хем эшидемизок» дийдилер. ³ Ол: «Онда, нәме чокундырма билен чокундырылдыңыз?» дийип сорады. Олар: «Яхяның чокундырмасы билен» дийип жогап бердилер. ⁴ Павлус: «Яхя халка өзүнден соң Гелжеге, ягны Иса иман этмелерини айдып, олары тоба чокундырмасы билен чокундырыпды» дийди. ⁵ Олар муны эшиденлеринде, Реб Исаның ады билен чокундырылдылар. ⁶ Павлус үстлерине эллерини гоян бадына, Мукаддес Рух олара инип, олар башга диллерде гепләп, велилик этмәге башладылар.

⁷ Бу адамларың жеми он икә голайды. ⁸ Соң Павлус синагога барды. Үч айлап гүррүң берип, Худайың Патышалыгына дегишли затлары олара ынандырып, гайратлы вагыз этди. ⁹ Йөне кәбирлери гатап, ынанмазлык этдилер, Месихиң ёлуны халк өңүнде яманладылар. Шейлеликте,

* 18:25 *Реб* — иң гадымы голязмаларда: «Иса».

Павлус олардан чекилди, шәгиртлери әкидип, хер гүн Тиранносың мекдебинде гүррүң берди. ¹⁰ Бу иш ики йыл довам этди. Шейлеликде, Азияда яшаянларың бары, ехудылардыр греклер Реббинң сөзүни эшитдилер.

¹¹ Худай Павлусың эли билен гөрлүп-эшидилмедик мугжызалар этди. ¹² Шейлеликде, онуң беденине деген эялгылыкдыр гушаклары алып, сыркавларың үстүне өртенлеринде, оларың дертлери айрылып, ичлеринден эрбет рухлар чыкды. ¹³ Айланып йөрөн ехуды догагөйлериң кәбири хем Реб Исаның адыны тутуп, эрбет рухлулара шыпа бермәге гиришйәрдилер. «Павлусың вагыз әдйән Исасының ады билен сизе буйрук берйәрин!» диййәрдилер. ¹⁴ Муны әдйәнлер Скева атлы бир ехуды баш руханысының еди оглуды. ¹⁵ Эмма эрбет рух оlara гайтаргы берип: «Исаны танаярын, Павлусы-да билийәрин, йөне сиз ким?» дийди. ¹⁶ Онсоң эрбет рухлы адам оларың үстүне топулды, әхлисини басды. Олар еңлип, яланач хем яралы ол өйден гачып гитдилер. ¹⁷ Бу вака Эфесосда яшаян ехудыларың, греклеринң гулагына етди. Хеммесиниң үстүне горкы инип, Реб Исаның ады бейгелди. ¹⁸ Иман эденлериң көпүси гелдилер, эден этмишлерини айдып, боюн алдылар. ¹⁹ Жадыгөйлүк билен мешгулланыяларың бир топары китапларыны үйшүрип, хеммәниң гөзүниң алнында якды. Оларың бахасыны хасапланларында, элли мүң күмүш пула етди.

²⁰ Шейлеликде, Реббинң сөзи барха яйрап гүйчленйәрди. ²¹ Бу вакалардан соң, Павлус Македония ве Ахаядан гечип, Иерусалиме гитмеги йүрегине дүвди. Ол: «Ол ерде боланымдан соң, Рими хем гөрмелидирин» диййәрди. ²² Павлус өзүне хызмат әдйәнлерден икисини — Тимотеус ве Эрастосы Македония ёллап, өзи бирнәче вагтлап Азияда галды.

Эфесосда болан галмагал

²³ Шол вагтлар Месих ёлундан өтри улы галмагал турды. ²⁴ Димитриус атлы бир зергәр барды. Ол Артемис ыбадатханасының күмүш нусгаларыны ясамак билен, хүнәрментлере

көп иш гетирерди. ²⁵ Димитриус хүнәрментлер билен шуна меңзеш кәрлерин ишчилерини үйшүрип, шейле дийди: «Адамлар! Бизин газанжымызын шу ишдендигини өзүниң билийәрсиниз. ²⁶ Бу Павлусың хем: „Адам эли билен ясалан зат таңры дәлдир“ дийип, диңе Эфесосда дәл, эйсем, бүтин Азияда диен ялы көп халкы ынандырып аздырандыгыны-да гөрийәрсиниз хем эшидийәрсиниз. ²⁷ Бизин үчин хатарлы болан диңе бу кесбин гадырдан дүшмеги дәл, эйсем, бейик зенан таңры Артемисиң ыбадатханасының-да зада сайылман, бүтин Азия ве хатда дүниәниң хормат эдйән таңрысының шөвкетден дүшмегидир». ²⁸ Олар муны эшиденлеринде, гахар-газапдан долуп: «Эфесослыларын Артемиси бейикдир!» дийип гыгырышдылар.

²⁹ Шейлеликте, бүтин шәхер галагоплуга дүшди. Олар Павлусың ёлдашлары, македониялы Гаюс билен Аристархосы тутуп, бары бирликте театра окдурылдылар. ³⁰ Йөне Павлус халкың арасына баржак боланда, шәгиртлер оны гойбермедилер. ³¹ Онун достлары болан Азия башлыкларындан кәбири-де Павлуса хабар ёллап, театра аяк басмазлыгыны хайыш этдилер. ³² Инди, бири бейле, бейлекиси эйле дийип гыгырарды, чүнки мәреке галагоплуга дүшүп, оларын аглабасы нәме үчин үйшендиклерини хем билмейәрди. ³³ Онсоң ехудыларын өңе итмеги билен, мәрекәниң ичинден Игендери чекип чыкардылар*. Игендер эли билен ышарат эдип, халкың өнүнде гепләп, өзүни горажак болды. ³⁴ Йөне онун ехудыдыгыны биленлеринде, хеммелерин агзындан бир сөз чыкды. Олар ики сагатлап: «Эфесослыларын Артемиси бейикдир!» дийип гыгырышдылар. ³⁵ Шәхер кәтиби халайыгы көшешдирип, шейле дийди: «Эй эфесослылар! Эфесослылар шәхериниң бейик Артемис ыбадатханасының ве Гөкден инен хейкелин горагчысыдыгыны

* 19:33 *Мәрекәниң... чыкардылар* — кәбир гадымы голязмаларда: «мәрекәниң ичинден кәбирлери Игендери жогапкәрдиң өйтдүләр».

хайсы киши билмейэр? ³⁶Муны инкэр эдип болмаз. Шонун үчин хем көшешмелисиңиз, хич зады гыссанмач этмели дэлсиңиз. ³⁷Сиз не ыбадатхана огрусы болан, не-де таңрыңыз* дил етирен бу адамлары бу ере гетирдиңиз. ³⁸Димитриусың я-да онуң янындакы хүнэрментлериң бирине гаршы давалары бар болса, диван гапылары ачык, хәкимлер бар; гой, бири-бириниң үстүнден шикаят этсинлер. ³⁹Башга бир зады гөзлейән болсаңыз, онда ол ресми йыгнакда чөзүлөр. ⁴⁰Себәби бу гүнки вакалар зерарлы, то-палаңчылыкта гүнәкәрленмек ховпы үстүмизе абанып дур, хич бир себәпсиз эдилен бу үйшмелеңи биз аклап билмерис». ⁴¹Ол шейле дийип, мәрекәни дагатды.

20–НЖИ БАП

Павлус Троасда

¹Башагайлык ятышандан соң, Павлус шәгиртлери янына чагырып, несихат берди, олар билен хошлашып, Македония гитмек үчин ёла дүшди. ²Ол этраплары айланып, иманлылары көп сөзлер билен несихат эденден соң, Греция гелди. ³Ол ерде үч айлап галды. Соң гәмили Сирия гитжек болуп йөркә, ехудылар тарапындан өзүне гаршы дилдүвшүк гураландыгы зерарлы, Македонияның үсти билен ызына доланмаклығы макул билди. ⁴Пирросың оглы вериялы Сопатрос, салониклилерден Аристархос, Секундус, дербели Гаюс Тимотеус ве азиялы Тихикус билен Трофимос оны Азия угратдылар. ⁵Булар өңден гидип, Троасда bize гарашдылар. ⁶Биз хем Петир байрамы гүнлеринден соң, Филипиден гәми билен бәш гүнде оларың янына – Троаса гелип етдик. Ол ерде еди гүн болдук. ⁷Хепдәниң илкинжи гүни чөрөк бөлмек үчин йыгнанышдык. Павлус эртеси гүн ёла дүшмекчи болансоң, олар гүррүң берип, сөзүни ярыгижә чекдирди. ⁸Йыгнанышан балаханамызда көп чыра барды. ⁹Павлус ене-де гүррүң берип дурка, пенжиреде

* 19:37 *Таңрыңыз* — иң гадымы голязмаларда: «Таңрымыза».

отуран Эфтихос атлы бир яш йигиди агыр укы басды. Ол укудака үчүнжи гатдан ашак гачып, өли халында галдырылды. ¹⁰ Павлус ашак дүшди, йигидиң үстүне эгилди-де, оны гужаклап: «Галмагал этмән, ичинде жаны бар» дийди. ¹¹ Онсоң ёкары чыкды, чөрек бөлүп ийди. Олар билен даң атынча, көп сөхбет эденинден соң болса ёла дүшди. ¹² Олар яңкы огланы өйлөрине дири гетирип, көп ынжалык тапдылар. ¹³ Биз өнден гәмә мүнүп, Павлусы Асосадан алмак үчин, ол ере уградык, чүнки ол пыяда гитмек ниети билен бизе шейле табшырыпды. ¹⁴ Павлус Асосада бизе саташды. Оны алып Мидиллә гелдик. ¹⁵ Онсоң ол ерден гәми билен ёла дүшүп, эртеси Хиос гаршысына етдик. Бир гүн соң болса Самоса гечип, Трогилияда галдык, эртеси хем Милитоса гелдик. ¹⁶ Павлус Азияда вагты бидерек гечирмезлик үчин, Эфесосың гапдалындан гечип гитмеги йүрегине дүвүпди. Ол ховлугярды, себәби башартса, аңружы Пентикост гүни Иерусалимде болмакчыды.

Павлус эфесослы ёлбашчылар билен хошлашар

¹⁷ Павлус Милитосдан Эфесоса адам иберип, йыгнагың ёлбашчыларыны янына чагырды. ¹⁸ Геленлеринде, олара шейле дийди: «Мениң Азия гелен илкинжи гүнүмден бәри хемише сизиң яныңызда боланымы өзүңиз билиёнсиңиз. ¹⁹ Мен бүтин пес гөвүнлиликде, гөзяш ве ехудыларың дилдүвшүклеринден алан тежрибелерим билен Реббе гулук этдим. ²⁰ Пейдалы болан затларың хич бирини сизден гайгырман, хеммесини сизе вагыз этдим. ²¹ Хем ехудылар, хем греклере Худая тоба ве Реббимиз Иса Месихе иман этмек үчин гүвә гечип, ач-ачан хем өйме-өй айланып сизе сапак бердим. ²² Инди хем, ине, рухумда бент болуп, Иерусалиме барярын, ол ерде башыма нәме гелжегини билемок. ²³ Йөне Мукаддес Рух бентлериң ве мушакгатларың маңа гарашяныны шәхерме-шәхер гүвә гечип айдыр. ²⁴ Мен булары хич зат хасап этмейәрин, жанымы өзүм үчин гыммат билмейәрин; дөврүми, Худайың мерхеметиниң Хош

Хабарына гүвә гечмек үчин, Реб Исадан алан хызматымы битирсем боляр. ²⁵ Мен араңызда Худайың Патышалыгыны вагыз эдип гездим, инди болса сизиң хич бириңизин йүзүми гайдып гөрмежегиңизи билийэрин. ²⁶ Шонун үчин бу гүн сизе бүтин адамларың ганындан тәмиздигиме гүвә гечйэрин. ²⁷ Чүнки мен Худайың бүтин ислегини вагыз этмеги сизден гайгырмадым. ²⁸ Өзүңизе ве Реб Худайың Өз ганы билен эдинен йыгнагыны бакмак үчин, Мукаддес Рухуң сизи ичинде гөзегчи эдип гоян тутуш сүрүсине гөз-гулак болуң. ²⁹ Мен гиденимден соң, азгын гуртларың араңызга гиржегини билийэрин, олар сүрини аямаз. ³⁰ Араңыздан шәгиртлери ызларына эертжек болуп, хакыкаты ёйжак адамлар чыкар. ³¹ Шонун үчин оя болуң, үч йыллап гиже-гүндиз гөзяш билен сизиң хер бириңизе үзнүксиз несихат эденими ятлаң. ³² Инди болса сизи Худая, Онуң мерхеметиниң сөзүне табшырырын. Ол сизи абатламагы, сизе әхли мукаддеслериң арасындан мирас бермеги башаряндыр. ³³ Мен хич кимиң күмшүне, гызылына я эшигине гөз дикен дәлдириң. ³⁴ Сиз мениң өз зерурлыкларыма ве янымдакылара бу эллериң хызмат эденини билийәнсиңиз. ³⁵ Мен шейле ишләп, эжизлери голдамалыдыгыны, Реб Исаның хут Өзүниң: „Бермек алмакдан багтлыдыр“ диен сөзүни ятламалыдыгыны әхли затда сизе гөркездим».

³⁶ Ол муны айдандан соң дыза чөкүп, оларың бары билен бирликде дога этди. ³⁷ Шонда оларың хеммеси көп агладылар, Павлусың бойнундан гужаклап, оны огшадылар. ³⁸ «Сиз мениң йүзүми гайдып гөрмерсиңиз» диен сөзи олары хас тукатландыран зат болды. Онсоң оны гәмә барынча ёла салдылар.

21–НЖИ БАП

Иерусалиме сапар

¹ Олардан айрылып, гәми билен гөни Коса, эртеси гүн Родоса, ол ерден хем Патара гелдик. ² Онсоң Финикия барян бир гәми тапып, шоңа мүндүк ве деңзе чыкдык.

³ Кипр гөрненде, оны чепимизде галдырдык-да, Сирия тарап йүзүп, Сура бардык, себәби гәми шол ерде йүкүни дүшүрмелиди. ⁴ Сурда шәгиртлери тапып, еди гүн галдык. Шәгиртлер Рух аркалы Павлуса Иерусалиме гитмезлиги айтдылар. ⁵ Биз шол гүнлери гечирдик-де, чыкып, ене ёла дүшдүк. Оларың бары аяллар ве оглан-ушаклары билен шәхериң дашына ченли бизи ёла салдылар. Онсоң кенарда дыза чөкүп, дога этдик. ⁶ Бири-биримиз билен хошлашанымыздан соң, гәмә мүндүк, олар хем өйлерине гайтдылар. ⁷ Сурдан ёлумызы довам этдирип, Птолемаисе етдик, доганлар билен саламлашып, бир гүн оларың янында галдык. ⁸ Эртеси гүн биз, ягны Павлус ве янындакылар ёла дүшүп, Кайсария гелдик. Едилериң бири болан Хош Хабарчы Филипусың өйүне барып, онуң янында галдык. ⁹ Онуң велилик эдйән чыкмадык дөрт гызы барды. ¹⁰ Биз ол ерде энчеме гүн галанымызда, Яхудадан Агабус атлы пыгамбер гелди. ¹¹ Ол бизиң янымыза гелип, Павлусың гушагыны алды-да, өз элини хем аягыны баглап: «Муны Мукаддес Рух айдяр: Иерусалимдәки ехудылар шу гушагың эесини шейле баглап, миллетлериң элине берерлер» дийди. ¹² Муны эшиденимизде биз-де, ол ерде яшаянлар-да Иерусалиме гитмезлиги үчин Павлуса ялбардык. ¹³ Павлус шейле жогап берди: «Нәме үчин аглашып, мениң йүрегими агырдырсыңыз, бу эдйәниңиз нәме? Мен Иерусалимде диңе бенди болмага дәл, эйсем, Реб Исаның ады үчин өлмәге-де тайын». ¹⁴ Оны ырып билмәнимизден соң биз: «Реббин ислеги болсун!» дийип дымдык. ¹⁵ Шол гүнлерден соң гошумызы тайярлашдырып, Иерусалиме гитдик. ¹⁶ Кайсарияда болян шәгиртлериң хем бирнәчеси биз билен гидип, Минасон диен бир кипрли көне шәгирдиң янына элтдилер, биз оңа мыхман болмалыдык.

Павлус Иерусалимде

¹⁷ Иерусалиме геленимизде, доганлар бизи шатлык билен гаршыладылар. ¹⁸ Эртеси Павлус биз билен birlikдә

Якубың янына барды, әхли ёлбашчылар-да гелдилер. ¹⁹Павлус олар билен саламлашандан соң, Худайың өз хызматы аркалы миллетлер арасында эденлерини бирин-бирин айдып берди. ²⁰Олар муны эшидип, Худайы шөхратландырдылар. Соң Павлуса шейле дийдилер: «Эй доган! Өзүң гөрийәрсин, ехудылар арасында иман эден нәче мүң адам бар; хеммеси-де Мукаддес Кануна ыхласлы. ²¹Миллетлер арасындакы хемме ехудылар Мусадан дөнмеклиги өвредип, огланлары сүннетлемели дәл, адатлара гөрә йөремели дәл диййәр дийип, оlara сен хакда хабар берлипдир. ²²Инди нәме этмели? Элбетде, мәреке йыгнанар, чүнки сениң геленини эшидерлер. ²³Шонуң үчин бизиң шу айдянымызы эт: бизде Худая касам эден дөрт адам бар. ²⁴Бу адамлары янына ал-да, олар билен бирликде тәрәт эдип, келлелерини сырдырма харчларыны бер. Шейлеликте, хеммелер сен хакда хабар берлен затларың ерликсиздигини, сениң-де кануны саклап херекет эдйәниң билер. ²⁵Иман эден миллетлер хакда айданымызда болса, биз бейле затлары асла табшырамызок, диңе бутлара гурбан эдилен затлардан, гандан, боглан хайванларың этинден хем-де зынадан гача дурмак барадакы карарымызы яздык». ²⁶Эртеси гүн Павлус янкы адамлары янына алып, олар билен биле этди. Онсоң оларың хер бири үчин гурбанлык берилйәнчә, тәрәт гүнлериниң хачан должагыны ыглан эдип, олар билен бирликде ыбадатхана гирди.

Павлус тутуляр

²⁷Бу еди гүн долмага голайка, азиялы ехудылар оны ыбадатханада гөрүп, бүтин халкы өжүкдирдилер, оңа эл уруп: ²⁸«Эй, Ысрайыл адамлары, көмек эдиң! Шу адам хер ерде, хер кесе халкымызың, Мукаддес Кануның ве бу ериң терсине сапак берйәр. Үстесине-де, греклери ыбадатхана гетирип, бу мукаддес ери хем харамлады» дийип гыгырышдылар. ²⁹Чүнки олар Павлусы мундан өнинчә эфесослы Трофимос билен билеликте шәхерде гөрәндиклери үчин,

Павлус оны-да ыбадатхана гетирендир өйдйәрдилер. ³⁰ Шей-леликте, бүтин шәхер аяга галып, халк хер тарапдан ылгады. Павлусы тутуп, ыбадатханадан дашары сүйредилер; шол бада-да ыбадатхананың гапылары япылды. ³¹ Павлусы өлдүржек болуп дуркалар, эсгерлерин мүнбашысына бүтин Иерусалимин аяга галандыгы барадакы хабар гелип говушды. ³² Ол хем деррев эсгерлери, йүзбашылары янына алып, халкың үстүне энди. Олар мүнбашы билен эсгерлери гөрөнлеринде, Павлусы енчмеги бес этдилер. ³³ Шол вагт мүнбашы голай гелди-де, Павлусы тутуп, гоша зынжырлар билен багламагы буюрды. Онсоң онуң кимдигини, нәме эденини сорады. ³⁴ Йөне халайықдан бири бейле, бейлекиси эйле дийип гыгырансоң, мүнбашы башагайлык зерарлы белли бир зат билип билмән, Павлусы гала әкитмеги буюрды. ³⁵ Павлус басганчага геленде, мәрекәниң дызамагы себәпли, эсгерлер оны гөтерип әкитмели болдулар. ³⁶ Чүнки халкың бир топары онуң ызына дүшүп: «Оны ёк эдиң!» дийип гыгырышардылар.

Павлус өзүни гораяр

³⁷ Павлус яңы галаның ичине гетирилмели боланда, мүнбаша шейле дийди: «Саңа бир зат айдып билеринми?» Ол хем: «Сен грекче билйәрсинми?» ³⁸ Бирнөче вагт мундан өң топалаң турзуп, питнечилерден дөрт мүн адамы чөле чыкаран мүсүрли сен дәлми?» дийди. ³⁹ Павлус: «Мен бир тарсуслы ехуды, Киликияда шөхраты аз болмадык бир шәхерин илатындан. Сенден хайыш эдйәрин, маңа халка сөз сөзлемәге ругсат эт» дийди. ⁴⁰ Ол ругсат эденде, Павлус басганчагың үстүнде дуруп, халка эли билен ышарат этди. Чун үмсүмлик аралашансоң, олар еврей дилинде йүзленип:

22–НЖИ БАП

¹ «Эй доганлар, аталар! Мениң шинди сизе сөзлежек сөзүме гулак асың!» дийди. ² Олар онуң өзлерине еврей дилинде йүзлененини эшиденлеринде, үмсүмлиги хас бетер

сакладылар. Шонда Павлус шейле дийди: «³ Мен Киликияның Тарсусында доглан бир ехуды; йөне шу шәхерде өсдүм, Гамалиелиң тербиеси астында ата-бабаларымызың канунының берк талап эдижилигине гөрә тәлим алдым. Бу гүн сизиң барыңызың болшуңыз ялы, мен-де Худая ыхласлыдым. ⁴ Мен хем эркеклери, хем-де аяллары тутуп, зынданлара табшырмак билен, Месих ёлундакылары өлүме ченли ызарладым. ⁵ Бу бабатда баш руханы билен бүтин яшулулар-да гүвә гечерлер. Мен олардан доганлара хатлар хем алып, Шамдакылары-да жезаландырмак үчин баглап, Иерусалиме гетирмек максады билен Шама тарап ёла дүшдүм. ⁶ Ёл йөрәп, Шама голайланымда, гүнортанлар бирденкә даш-төверегимде Гөкден бир гүйчли нур ялдырады. ⁷ Мен ере йыкылдым, онсоң бир сес эшитдим, ол маңа: „Саул, Саул, нәме үчин Маңа азар берйәрсин?“ дийди. ⁸ Мен: „Я Реб, Сен ким?“ дийдим. Ол маңа: „Мен сениң азар берйән Насыралы Исаң“ дийип жогап берди. ⁹ Мениң янымдакылар нуры гөрүп горкдулар, йөне мениң билен Геплешениң сесини эшитмедилер. ¹⁰ Мен: „Я Реб! Мен нәме этмели?“ дийдим. Реб хем маңа: „Тур, Шама гит, этмели затларың бары шол ерде саңа айдылар“ дийди. ¹¹ Яңкы нуруң ялкымы себәпли гөрмез боланым үчин, янымдакылар элимден тутуп итдилер; шейлеликде, Шама гелдим. ¹² Мукаддес Канун боюнча таква болуп, Шамда отуран бүтин ехудылар арасында ягшы ады болан Хананя атлы бир адам яныма гелди. ¹³ Ол дуруп маңа: „Саул доган! Гөзүң ачылсын“ дийди. Мен шол пурсатда гөзүми ачып, оны гөрдүм. ¹⁴ Хананя ене шейле дийди: „Ата-бабаларымызың Худайы Өз ислегини билмегиң, Адылы гөрүп-де, агзындан бир сес эшитмегиң үчин сени өңүнден белләп гойды. ¹⁵ Чүнки сен гөрән, эшиден затларың барада бүтин адамларың өңүнде Оңа гүвә гечмелисиң. ¹⁶ Инди нәме гижикдирийәрсин? Тур, чокундырыл, Оны чагыр-да, гүнәлеринден саплан“. ¹⁷ Мен Иерусалиме өврүлип гелип, ыбадатханада дога эдип отырмак, өзүми йитирме ягдайына

дүшдүм. ¹⁸ Оны гөрдүм, Ол маңа: „Тиз бол-да, чалт Иерусалимден гит, чүнки олар сениң Мен хакда гүвәлигиңи кабул этмезлер“ дийди. ¹⁹ Мен шейле дийдим: „Я Реб, олар мениң синагогадан-синагога айланып, Саңа иман эденлери туссага атып, енженими билйәрлер. ²⁰ Сениң шаядың Стефанусың ганы дөкүленде, мен хем шол ерде дурдум, бу иши оңладым, оны өлдүрөнлериң эгин-эшигини сакладым“. ²¹ Ол маңа: „Бар, Мен сени узакдакы милетлере ёллажак“» дийди.

Римли Павлус

²² Олар шу сөзө деңеч оны динледилер, онсоң сеслерини гаталдып: «Бейле адамы ер йүзүнден ёк эдин! Мунуң дири галмагы гелшикли дёл» дийдилер. ²³ Олар шейле гыгырышып, эгин-эшиклерини зыңып, хова тозан совруп дуркалар, ²⁴ мүнбашы мәрекәниң нәме үчин Павлуса гыгырышяндыгыны билмек үчин, онуң гала әкидилип, дүрре билен сорага чекилмегини буюрды. ²⁵ Оны гайыш чекилер билен багланларында, Павлус янында дуран йүзбаша: «Римли хем-де хөкүм әдилмедик бир адамы дүррелемәге хакыңыз бармы?» дийди. ²⁶ Йүзбашы муны эшиденде барып, мүнбаша хабар берип: «Бу этжек боляның нәме? Бу адам римли» дийди. ²⁷ Шонда мүнбашы Павлусың янына гелип: «Маңа айт, сен римлими?» дийип, ондан сорады. Ол: «Хава» дийип жогап берди. ²⁸ Мүнбашы: «Мен бу хукугы кән пул билен эдиндим» дийди. Павлус: «Эмма мен римли болуп догулдым» дийди. ²⁹ Шейлеликде, оны сорага чекжек болуп дуранлар деррев янындан чекидилер; мүнбашы хем Павлусың римлидигини биленде горкды, чүнки оны баглапды.

Павлус ехудыларың межлисиниң өңүнде

³⁰ Ол эртеси гүн ехудыларың Павлусы нәмеде айыплагяндыгыны такык билмек үчин, оны чөзди, баш руханылар билен бүтин межлисе хем йыгнанмагы буюрды. Онсоң Павлусы гетирип, оларың гаршысында дурузды.

23—НЖИ БАП

¹Павлус межлисе назарыны дикип: «Эй доганлар! Мен Худайың өңүнде шу гүне ченли сап выждан билен гездим» дийди. ²Баш руханы Хананя янында дуранлара онуң агзына урмагы буюрды. ³Павлус оңа шейле дийди: «Эй агардылан дивар! Сени Худай урар! Мениң үстүмден Мукаддес Канун боюнча хөкүм чыкармак үчин отырсын, өзүң болсаң канундан чыкып, мени урмагы буюрарсын». ⁴Баш руханынын янында дуранлар: «Нәме үчин Худайың баш руханысына сөгйәрсин?» дийип, ондан сорадылар. ⁵Павлус: «Доганлар, онуң баш руханыдыгыны билмейәрдем; чүнки: „Өз халкың баштутанына хапа сөз айтма“ дийип язылгыдыр» дийди. ⁶Павлус оларың бир бөлегиниң саддукейлерден, бейлекисиниң хем фарисейлердендигини билип: «Эй доганлар, мен фарисей оглы фарисейдирин; мениң үстүмден өлүлериң дирелме умыды үчин хөкүм чыкарылар!» дийип, межлисте гыгырды. ⁷Ол муны айданда, фарисейлер билен саддукейлерин арасына агзалалык дүшүп, жемагат икә бөлүнди. ⁸Себәби саддукейлер не дирелме, не перишде, не-де рух бар диййәрлер, фарисейлер болса хеммесине ынанярлар. ⁹Шейлеликте, улы галмагал турды, фарисейлер мезхебинден болан кәбир канунчылар ёкары турдулар-да, давалашып: «Биз бу адамда хич бир эрбетлик гөрмейәрис. Эгер бир рух я бир перишде онуң билен геплешен болса, онда Худая гаршы гөрешмәлин» дийдилер. ¹⁰Агзалалык ула язанда, оларың Павлусы парчаламакларындан хедер эден мүнбашы эсгерлере ашак дүшүп, оны оларың арасындан зор билен алып, гала әкитмеги буюрды. ¹¹Шол гиже Реб Павлусың янына гелип, оңа: «Батыр бол! Чүнки сен Мен барада Иерусалимде нәхили гүвә гечен болсаң, Римде-де шейле гүвә гечмелисиң» дийди.

Павлусы өлдүрмө барада дилдүвшүк

¹²Эртеси гүн ехудылар бири-бирлери билен дил бирикдирип: «Павулсы өлдүрйәнчәк, ийсек, ичсек бизе лагнат

болсун» дийип касам этдилер. ¹³ Бу дилдүвшүгө гатнашанларың саны кыркдан хем көпди. ¹⁴ Олар баш руханыларың, яшулуларың янына гелип шейле дийдилер: «Биз Павлусы өлдүрйәнчэк бир зат датсак, бизе лагнат болсун дийип касам этдик. ¹⁵ Шейлеликте сиз межлис билен билеликте Павлусың ишине хас такык гарамак баханасы билен, Павлусы яныңыза гетирмегини мүнбашыдан хайыш эдин; биз-де гелип етмәнкә, оны өлдүрмәге тайын». ¹⁶ Эмма Павлусың егени оларың дилдүвшүк гураныны эшидип, гала барды-да, муны Павлуса хабар берди. ¹⁷ Павлус хем йүзбашыларың бирини янына чагырып: «Бу йигиди мүнбашының янына элт, чүнки оңа хабар бермели зады бар» дийди. ¹⁸ Шейлеликте, йүзбашы оны алып, мүнбашының янына гетирди ве: «Туссаг Павлус мени янына чагырып, шу йигиди саңа гетирмегими хайыш этди. Онуң саңа айтжак зады бар экен» дийди. ¹⁹ Мүнбашы йигидиң элинден тутуп, бир гыра чекилди ве ондан: «Маңа хабар бермели задың нөме?» дийип сорады. ²⁰ Ол шейле жогап берди: «Ехудылар Павлусың ишини хас такык барламак баханасы билен, оны эртир межлисе гетирмеги сенден хайыш этмек үчин диллешдилер. ²¹ Йөне сен оlara гулак асма, чүнки оларың кыркдан говрак адамы Павлуса букуда гарашяр, олар Павлусы өлдүрйәнчэк, ийсек, ичсек бизе лагнат болсун дийип касам этдилер. Шинди олар тайяр, сениң разычылыгыңа гарашярлар». ²² Мүнбашы: «Муны маңа хабар берениңи хич киме айтма» дийип табшырып, йигиди угратды.

Павлус Кайсария иберилйәр

²³ Онсоң йүзбашыларыңдан икисини янына чагырып, шейле табшырык берди: «Гиже сагат үчде Кайсария гитмек үчин ики йүз эсгер, етмиш атлы, ики йүз найзадар тайынлан. ²⁴ Павлусы мүндүрип, саг-аман хәким Феликсе говшурар ялы-да, улаглар тайярлан». ²⁵ Онсоң мүнбашы шейле хат язды: «²⁶ Клавдиус Лисияс хорматлы хәким Феликсе салам айдыр. ²⁷ Ехудылар бу адамы тутуп, өлдүржек

болуп дуркалар, мен онуң римлидигини билип, эсгерлерим билен етишип, оны оларың элинден халас этдим. ²⁸ Оны нәмеде айыплайяныларыны билмек исләп, оларың межлисиниң өңүне чыкардым. ²⁹ Оны өз канунлары барадакы жеделли пикирлер үчин айыплайяндыкларыны билдим, йөне ондан өлүме я туссаглыга мынасып бир язык тапмадым. ³⁰ Бу адамың жанына ехудыларың каст этжек боляндыгы маңа хабар берленде болса, оны деррев саңа ёллап, шикаятчылара-да шикаятларыны сениң хузурында айтмакларыны буюрдым. Хош гал». ³¹ Эсгерлер өзлерине буйрулышы ялы, Павлусы алып, гиже Антипатрисе гетирдилер. ³² Эртеси гүн хем атлылары онуң билен уградып, өзлери ызларына гала гайтдылар. ³³ Атлылар Кайсария гелип, хаты хәкиме бердилер-де, Павлусы онуң хузурына чыкардылар. ³⁴ Хәким хаты окап, Павлусың хайсы веляятдандыгыны сорады; онуң Киликиядандыгыны биленде болса: ³⁵ «Сени шикаятчыларың геленде диңләрин» дийди-де, оны Хиродес сарайында сакламагы буюрды.

24–НҖИ БАП

Павлус Феликсиң өңүнде айыпланя

¹ Бәш гүнден соң, баш руханы Хананя яшулулар ве Тертуллус атлы бир гаралавжы билен гелди; булар хәкиме Павлус барада шикаят этдилер. ² Павлусы чагырдылар. Тертуллус оны айыпламага башлап дийди: «³ Эй хорматлы Феликс, сениң саянда улы парахатлыга говшандыгымызы, сениң аладаң аркалы бу миллет үчин чәрелериң гөрлендигини, биз хемише ве хер ерде улы миннетдарлык билен боюн алярыс. ⁴ Эмма сени көп гүймемезлик үчин, өзүне махсус мылакатылыгың билен, бизи сәхелче диңлемегини хайыш эдйәрин. ⁵ Биз бу адамы башымыза инен бела хем-де Ер йүзүндәки бүтин ехудылар арасында топалаңчы ве насыралы мезхебинин баштутанларының бири дийип билиәрис. ⁶ Ол ыбадатхананы-да харамламага чалышды.

Биз оны тутдук. Өз канунымыз эсасында онуң үстүнден хөкүм чыкармак иследик. ⁷ Йөне мүнбашы Лисияс гелип, улы зорлук билен оны элимизден алды. ⁸ Онуң шикаятчыларына сениң хузурыңа гелмеги буюрды. Сениң өзүң хем оны сорага чекип, бизиң оны айыплайан затларымызың барының аныгына етип билерсиң». ⁹ Ехудылар хем мунуң шейледигини тассыклап, Павлуса гөнүкдирлен бу айыпламалара гошулдылар. ¹⁰ Хәким гепле дийип, Павлуса үмлөнинде, Павлус шейле жогап берди: «Сениң көп йыллардан бәри бу миллетиң казысыдыгыңы билиәнлигим үчин, өзүми бегенч билен горажак. ¹¹ Мениң Иерусалиме ыбадат этмәге гидениме он ики гүнден көп болмандыгыңы өзүң хем аныклап билерсиң. ¹² Олар мениң не ыбадатханада, не синагогаларда, не шәхерде бири билен жеделлешип дуранымы, не-де халкы аяга галдыранымы гөрдүлөр. ¹³ Булар маңа йөңкейән айыпларыны саңа субут эдип билмезләр. ¹⁴ Йөне шуны саңа ыкпар эдйәрин: мен Мукаддес Канун эсасындакы хер бир зада, пыгамберләр китабында языланларың әхлисине иман эдип, буларың азгын мезхеп диййән Ёлы боюнча ата-бабаларымың Худайына хызмат эдйәрин. ¹⁵ Буларың өзүниң хем кабул эдиши ялы, хем догруларың, хем әгрилериң өлүмден дирелмегини Худайдан умыт эдйәрин. ¹⁶ Шонуң үчин хем Худайың, хем-де адамларың өңүнде элмыдам сап выжданлы болмага чалышярын. ¹⁷ Мен көп йылдан соң миллетиме садака, гурбанлык бермәге гелдим. ¹⁸ Бу затлар билен гүмра болуп йөркәм, мени тәретли ягдайда ыбадатханада гөрдүлөр; не үйшмелен, не-де башагайлык барды. ¹⁹ Йөне ол ерде Азиядан болан кәбир ехудылар барды. Оларың-да маңа гаршы бир затлары болан болса, шу ерде сениң хузурыңда дуруп, мени айыпламакалары гереқди. ²⁰ Межлисиң өңүнде дуранымда, менден нәме язык тапан болсалар, гой, буларың өзлери айтсын. ²¹ Шейле болса, оларың ортасында дуркам: „Бу гүн өлүлериң дирелмеги хакда сизиң хузурыңызда мениң үстүмден хөкүм чыкарыляр“ дийип айдан шу екеже

сөзүм үчиндир». ²² Месих ёлы хакда хас такык маглуматы болан Феликс иши соңа гоюп: «Даваңыз хакда мүнбашы Лисияс геленде карар чыкаарын» дийди. ²³ Онсоң йүзбаша Павлусы саклап, оңа еңиллик бермеги, оңа гарашык этмеклери үчин, достларының янына гелмегини бөкдемезлиги буюрды. ²⁴ Бирнәче гүнден соң болса Феликс өз ехуды аялы Деусилла билен гелди-де, Павлусы гетирдип, онуң Месихе иман хакда айдян гүррүнлерини динңледи. ²⁵ Павлус догрулык, небсине буюрма хем гелжек хөкүм хакда гүррүн беренде, Феликс горкуп: «Хәзирликче гит, пурсат тапан махалым сени чагырдарын» дийди. ²⁶ Шол бир вагт-да-да бошадылмагы үчин Павлус өзүне пул берер дийип умыт эдйәрди. Шонуң үчин хем Павлусы йыгы-йыгыдан чагырып, онуң билен сөхбет эдйәрди. ²⁷ Шейлеликте, ики йыл гечип, Феликсин ерине Поркиус Фестус гелди. Феликс ехудыларың гөвнүни авламак үчин, Павлусы зынданда галдырып гитди.

25—НЖИ БАП

Павлус Фестусың өңүнде

¹ Фестус велята геленден үч гүн соң, Кайсариядан Иерусалиме гитди. ² Баш руханылар билен ехудыларың улулары оңа Павлусың үстүнден шикаят этдилер. ³ Оңдан харай исләп, Павлусы Иерусалиме гетиртмеги хайыш этдилер. Олар буку гурап, Павлусы ёлда өлдүрмегини ниетиндедилер. ⁴ Фестус Павлусың Кайсарияда зындандадыгыны, өзүниң болса басым ол ере гитжекдигини айтды. ⁵ Онсоң: «Араңыздакы сөзи өтйән адамлар мениң билен гелип, ол адамың языклы ери бар болса, оны айыпласынлар» дийди. ⁶ Ол оларың арасында секиз-он гүнден артык галман, Кайсария гайтды. Эртеси гүн хөкүм күрсүсинде отурып, Павлусың гетирилмегини буюрды. ⁷ Павлус геленде, Иерусалимден баран ехудылар онуң дашыны алып, оңа субут эдип билмедик көп хем агыр айыпларыны йөңкедилер.

⁸ Павлус өзүни горап: «Мен не ехудыларың канунына, не ыбадатхана, не-де кайсара гаршы гүнә этдим» дийди. ⁹ Фестус ехудыларың гөвнүнден турмак үчин, Павлуса: «Иерусалиме гидип, шол ерде бу бабатда үстүнден хөкүм чыкармагымы ислейәрсинми?» дийди. ¹⁰ Эмма Павлус шейле дийди: «Мен кайсарың хөкүм күрсүси өңүнде дурун, мениң үстүмден шу ерде хөкүм чыкарылмалыдыр; мен ехудылара хич бир яманлык эдемок, муны сениң өзүн хем оңат билйәнсин. ¹¹ Мен яманлык эден болсам я өлүме мынасып этмиш эден болсам, өлүмден гачмаярын; буларың маңа йөңкейән айыплары эсассыз болса, онда хич ким мени буларың элине берип билмез. Мен давамы кайсара арз эдйәрин». ¹² Онсоң Фестус межлис билен маслахатлашып: «Даваны кайсара арз этдин, кайсара-да гидерсин» дийди.

Фестус Агриппа патыша геңешйәр

¹³ Бирнөче гүн геченден соң, Агриппа патыша билен Бериники Кайсария, Фестуса салама гелдилер. ¹⁴ Олар көп вагт ол ерде галанларындан соң, Фестус Павлусың ишини патыша гүррүң берип, шейле дийди: «Феликсиң туссаг эдип гоян бир адамы бар. ¹⁵ Мен Иерусалимдекәм, ехудыларың баш руханылары, яшулулары оңа гаршы хөкүм сорап, онуң үстүнден шикаят этдилер. ¹⁶ Мен олара: „Айыпланяны шикаятчылары билен йүзлешдирмән, оңа йөңкелйән айып барада өзүни горамага пурсат бермән, хөкүм этмек римлилерин аdataы дәлдир“ дийип жогап бердим. ¹⁷ Олар бу ере үйшенлеринде болса эглемән, эртеси гүн хөкүм күрсүсинде отурып, ол адамың гетирилмегини буюрдым. ¹⁸ Йөне шикаятчылар галанларында, мениң ослан айыпларымың хич бирини йөңкемедилер. ¹⁹ Оларың өз динлери хем-де бир Иса атлы өлен, йөне Павлусың дири диййән шахсы хакда кәбир жеделлери бар экен. ²⁰ Мен бу затлар барадакы жеделден алжырап, ондан: „Иерусалиме гидип, ол ерде бу затлар бабатда өзүңе хөкүм эдилмегини ислейәрсинми?“

дийип сорадым. ²¹ Йөне Павлус давасыны Августусың хөкүмине сакламагы хайыш эденсоң, кайсара ёллаянчам, оны туссаглыкта сакламагы буюрдым». ²² Агриппа Фестуса: «Мен хем шол адамың гүррүңини динлемек ислейэрин» дийди. Ол-да: «Эртир оны динлэрсин» дийди.

Павлус Агриппаның өңүнде

²³ Эртеси гүн Агриппа, Берники улы дабарада гелип, мүң-башылар, шәхериң атлы-абрайлы адамлары билен бирликде зала гиренлеринде, Фестусың буйругы боюнча Павлусы гетирдилер. ²⁴ Фестус шейле дийди: «Эй, Агриппа патыша ве шу ердәки әхли адамлар! Сиз бу адамы гөрийәрсиниз; хем Иерусалимде, хем-де шу ерде әхли ехуды жемагаты маңа ондан шикаят эдип: „Ол мундан артык дири галмалы дәл!“ дийип гыгырышдылар. ²⁵ Эмма мен онуң өлүме мынасып иш эденини тапманым үчин, өзүниң хем давасыны Августуса арз эдени үчин, оны ёлламагы карар этдим. ²⁶ Ол хақда тагсыра язар ялы белли бир задым ёк. Шонуң үчин-де дернез гечириленден соң, язмага бир задым болсун дийип, оны сизин хузурыңыза, ылайта-да, эй Агриппа патыша, сениң хузурыңа чыкардым. ²⁷ Себәби, бир туссагы ёллап, оңа йөңкелйән айыплары билдирмезлик мана манысыз гөрүнийәр».

26—НҖЫ БАП

¹ Агриппа патыша Павлуса: «Саңа өзүни горап геплемәге ругсатдыр» дийди. Ине, шонда Павлус элини узадып, өзүни горамага дурды: «² Эй Агриппа патыша! Ехудыларың мени айыплайан бүтин затлары бабатда өзүми бу гүн сениң өңүнде горамалыдыгым үчин мен өзүми багтлы сайярын. ³ Чүнки, ехудыларың әхли адатларындан, жеделли пикирлеринден сениң хабарың бар. Шонуң үчин хем мени сабырлылык билен динлемегини хайыш эдйэрин. ⁴ Мениң өз миллетимин арасында, Иерусалимде гечен дурмушымы башлангычдан, яшлыгымдан бәри бүтин ехудылар билийәрлер. ⁵ Гүвә гечмек ислейән болсалар, мени

көп вагтдан бәри танаярлар. Мен динимизиниң иң берк мез-хеби боюнча фарисей болуп яшадым. ⁶Шинди хем Худай тарапындан ата-бабаларымыза берлен вада умыт багланым үчин диван өнүнде дурун. ⁷Халкымызын он ики тайпасы гиже-гүндиз Худая ыхласлы гуллуқ эдип, бу вада етмеги умыт эдйәр. Эй патыша, мен шу умыт үчин ехудылар тарапындан айыпланярын. ⁸Худайың өлүлери дирелтмеги нәме үчин сизде болмажак зат сайыляр? ⁹Догрусы, Насыралы Исаның адына гаршы көп затлары этмеги мен өз янымдан важып билйәрдим. ¹⁰Муны-да Иерусалимде этдим; баш руханылардан ыгтыяр алып, иманлыларың көпүсини зынданлара салдым, өлдүрилмели боланларында сес бердим. ¹¹Олары бүтин синагогаларда өвран-өвран жезаландырып, Иса дил етирмәге межбур этдим. Олара гаршы ченденаша гудузлап, олары хатда ят шәхерлере ченли ызарладым. ¹²Мунуң үчин баш руханыларың ыгтыяры ве юмшы билен Шама барярам, ¹³Эй патыша, гүнортанлар ёлда Гөкден мениң ве мениң билен баряналарың даш-төверегини ягтылдан, Гүнүң шөхлесинден хем гүйчли бир нур гөрдүм. ¹⁴Барымыз ере йыкыланымызда, бир сес эшитдим. Ол маңа еврей дилинде: „Саул, Саул, нәме үчин Маңа азар берйәрсин? Чише депмек саңа кындыр“ дийди. ¹⁵Мен: „Я Реб, Сен кимсин?“ дийдим. Реб шейле дийди: „Мен сениң азар берйән Исаң. ¹⁶Ханы, дикел-де, аяк үстүне гал; чүнки Мен саңа гөрән затларыңа хем-де ичинде аян болжак затларыма хызматкәр хем гүвә эдип беллемек үчин гөрүндим. ¹⁷Мен сени өз халкың ве башга миллетлериң ичинден чыкарып халас эдерин. ¹⁸Олар түмлүкден нура, шейтаның гол астындан Худая дөнер ялы, шейле хем Маңа болан иман билен гүнәлери багышланып, мукаддеслененлериң арасындан мирас алар ялы, гөзлерини ачмак үчин, сени олар ёлларың“. ¹⁹Эй Агриппа патыша, шонуң үчин хем мен Гөкден гелен гөрүнүше гулак асмазлык этмедим. ²⁰Илки Шамдакылары, Иерусалимде ве бүтин Яхуда юрдундакылары хем-де башга

миллетлери тоба эдип, Худая дөнмәге, тоба мынасып иш битирмәге чагырдым. ²¹Шонун үчин ехудылар мени ыбадатханада тутуп, өлдүржек болдулар. ²²Инди маңа Худайың хемаяты несип боланы үчин, мен хем кичә, хем ула шу гүне ченли гүвә гечип йөрүн. Мен пыгамберлер билен Мусаның болжагыны айдан затларындан, ²³ягны Месихиң гөрги гөрмели боландыгындан, өлүмден илкинжи дирелен хөкмүнде хем өз халкымыза хем өзге миллетлере нуры ыглан этмелидигинден башга хич зады айдамок». ²⁴Ол шейдип, өзүни горап дурка, Фестус гаты сес билен: «Павлус, сен дәлирәпсин! Окумышлык сени дәлилиге элтипдир» дийди. ²⁵Павлус оңа шейле жогап берди: «Эй, хорматлы Фестус, мен дәлирәмок, дине хақыкат ве сагдын пайхас сөзлериңи айдырын. ²⁶Мениң хузурында гайратлылык билен гүрлейән патышам бу затлардан хабарлыдыр. Буларың хич бириниң ондан яшырын дәлдигине ынанярын, себәби булар бир күнжекде йүзе чыкан затлар дәл. ²⁷Агриппа патыша! Сен пыгамберлере иман эдйәрсинми? Иман эдйәнини билйәрин». ²⁸Агриппа Павлуса: «Мени аз салымың ичинде ырып, месихи этжек болярсыңмы?» дийди. ²⁹Павлус оңа: «Мен, аз болсун, көп болсун, дине сен дәл, эйсем, шу гүн мени диңлейәнлериң бары хем шу зынжырларсыз мениң ялы болардылар дийип, Худайдан дилейәрин» дийди. ³⁰Патыша, хәким, Берники ве олар билен отуранлар бу сөзлери эшиденлеринде, ерлеринден галдылар. ³¹Олар дашарык чыканларында өзара гүрлешип: «Бу адам өлүме я-да туссаглыга мынасып бир иш этмәндир» дийишдилер. ³²Агриппа Фестуса: «Ол давасыны кайсара арз этмедик болсады, оны бошатмак боларды» дийди.

27–НЖИ БАП

Павлус гәмили Риме уграяр

¹Гәмә мүнүп, Италия гитмегимиз карар эдиленде, Павлус билен ене-де бирнәче туссагы Августус гошунындан болан Юлиус атлы йүзбаша табшырдылар. ²Шейлеликте,

Азия велятының кенарларындакы ерлере барян Эдремит гэмисине мүнүп ёла дүшдүк. Янымызда Салоникден болан македониялы Аристархос хем барды. ³Эртеси гүн Сайда гелип етдик; Павлуса ынсанперверлик эден Юлиус оңа өз достлары гарашык этсин дийип, оларың янына гитмегине ругсат этди. ⁴Ол ерден ёла дүшүп, Киприн ыгындан гечдик, чүнки ел гаршымызданды. ⁵Киликия ве Памфилияның гаршысындакы деңизден гечип, Ликияның Мира шәхерине гелдик. ⁶Йүзбашы шол ерде Италия гитжек болуп дуран бир Игендерия гэмисини тапып, бизи оңа мүндүрди. ⁷Эңчеме гүңлөп асса гидип, зордан Книдосың деңине баранымызда, ел оңайсыз боланы үчин, Гиридин ыгы билен Салмонәнің деңинден гечдик. ⁸Кенара голай йүзүп, Овадан дуралгалар диен ере зордан гелдик. Онуң голайында Ласеа шәхери барды. ⁹Көп вагт өтүпди. Хатда ораза хем гечип, инди ёла дүшмек хатарлы боланы үчин, Павлус олара несихат берип: ¹⁰«Адамлар! Гөрийән велин, ёла дүшмек диңе йүке, гәмә дәл, әйсем, жанларымыза-да азаплы, көп зыянлы болжак» дийди. ¹¹Эмма йүзбашы Павлусың айданына гулак асман, гәмичи билен гәминиң хожайынына ынанды. ¹²Йөне дуралга гышламага ярамлы болманы үчин, адамларың көпүси, башартса, бу ерден гидип, Гиридин демиргазык-гүңбатара ве гүнорта-гүңбатара бакып дуран дуралгасы болан Фениксе барып гышламагы маслахат билдилер.

Гай

¹³Шейлеликте, гүнорта шемалы ювашжа өвүсмәге башланда, өз максатларына етендирлер өйдүп, лабыры чекдилер-де, Гиридин голайы билен ёла дүшдүлөр. ¹⁴Йөне кән вагт гечмәнкә, ада тарапдан Эвроклидон дийилийән гүйчли ел турды. ¹⁵Ел гәмә уруп, онуң өңүнде дурмак башартмансоң, ондан эл үзүп, шол угра ковулдык. ¹⁶Клавда диен бир кичижик аданың ык тарапына етенимизде, гайыга эрк этмеги зордан башардык. ¹⁷Гайыгы ёкары чекип, гәмини

дашыннан танап билен берк багладылар-да, Сиртин дашлы сайларына дүшмекден горкуп, елкени индердилер. Шей-дип, елиң угруна ковулдык. ¹⁸ Гайдан яңа агыр хорлук чеке-нимиз үчин, эртеси гүн гәмиден йүк зыңмага башладылар. ¹⁹ Үчүнжи гүн гәминиң шайларыны-да өз эллери билен зыңдылар. ²⁰ Энчеме гүнләп Гүн, йылдыз гөрүнмәнсон, гүйчли тупан совулмансон, иң сонунда гутулма умыдымызы бүтинлей йитирдик. ²¹ Көп вагтлап нахарсыз галнансон, Павлус гәмидәкилеринң ортасында дуруп, шейле дийди: «Эй адамлар! Мениң айданларыма гулак асып, Гиритден айрыл-ман, бу азапдыр зыяны чекмели дәлдик. ²² Йөне сизе айдя-рын, аркайын болуң, чүнки сизинң араңызда хеләк болжак адам ёк, дине гәми даргажак. ²³ Себәби Өзүниңки болуп, Өзүне гулук эдйән Худайымың бир перишдеси өтен агшам янымда дуруп: ²⁴ „Горкма, Павлус. Сен кайсарың өңүнде дурмалысың. Худай сениң билен барянларың барыны, ине, саңа багышлады“ дийди. ²⁵ Шонуң үчин, адамлар, аркайын болуң, өзүме айдылышы ялы болжакдыгына мениң Худая ынамым бар. ²⁶ Йөне биз бир ада дүшмелидирис».

Гәми батяр

²⁷ Он дөрдүнжи гижә геленде, биз Адриатик деңзинде хер яна ковлуп йөркәк, ярыгижә төвереклери деңизчилер гуры еринң якынлашяндыгыны чакладылар. ²⁸ Чунлугы өл-чәнлеринде, йигрими гулач чыкды; бираз илерләнлеринден соң, ене өлчәнлеринде, он бәш гулач чыкды. ²⁹ Гаялыга дүшмекден горкуп, арка тарапдан дөрт лабыр атдылар-да, гүндиз болсун дийип дога этдилер. ³⁰ Деңизчилер гәмиден гачжак болуп, өң тарапдан лабыр атмак баханасы билен, гайыгы деңзе индеренлеринде, ³¹ Павлус йүзбашы билен эс-герлере: «Булар гәмиде галмасалар, сиз гутулып билмерси-ниң» дийди. ³² Шейлеликде, эсгерлер гайыгың танапларыны кесип, оны ашак гачырдылар. ³³ Даң саз берип барярка, Павлус нахарланмаклары үчин, хеммелере ялбарып, шейле дийди: «Хич зат иймән, гарашып, нахарсыз галаныңыз

шу гүн он дөрт гүн болды. ³⁴ Мунун үчин, хайыш эдйәрин, нахарланың. Бу сизин гутулмагыңыз үчиндир, чүнки хич бириңизин башыңыздан бир түй-де кемелмез». ³⁵ Ол муны айдып, элине чөрек алды, хеммәниң өнүнде Худая шүкүр этди-де, бөлүп иймәге башлады. ³⁶ Шейлеликте, хеммелер аркайынлашып, нахарландылар. ³⁷ Гәмиде бизин жемимиз ики йүз етмиш алты адамды. ³⁸ Нахардан доянларындан соң, бугдайы деңзе дөкүп, гәмини еңлетдилер. ³⁹ Гүн доганда, ол ери танамадылар; онсоң кенары чәгелик бир айлаг гөрүп, башартса, гәмини шол ере сүрмели диен карара гелдилер. ⁴⁰ Лабырлары кесип, деңзе гойберен батларына, рулуң танапларыны чөздүлөр-де, өндәки елкени еле галдырып, гөни кенара уградылар. ⁴¹ Онсоң бир бурна дүшүп, гәмини сая чыкардылар. Гәминиң башы батып, гымылдысыз галды, арка тарапы болса гомларың зоруна даргап башлады. ⁴² Туссагларың хич бири йүзүп гачмаз ялы, эсгерлер олары өлдүрмегин ниетиндедилер. ⁴³ Эмма йүзбашы Павлусы халас этмек исләп, олары ниетлеринден дәндириди. Онсоң йүзүп билиәнлер гәмиден өзлерини өңүрти зыңсынлар, ⁴⁴ галанлары хем кәси тагталар, кәси-де гәминиң дөвүклери билен гуры ере чыксынлар дийип буйрук берди. Шейлеликте, әхлиси гуры ере чыкып гутулдылар.

28—НЖИ БАП

Малтада

¹ Халас боланымыздан соң, аданың адының Малтадыгыны билдик. ² Ерли халк бизе адатдан дашары ынсанперверлик гөркезди; ягыш ягып, совук болансоң, от якып, хеммәмизи мыхман алдылар. ³ Павлус бир үйшмек чөплеме чөпләп, одуң үстүнә гоянда, бир зәхерли йылан одуң ховрундан гачып, онуң элине япышды. ⁴ Ерли халк онуң элинден йыланың салланып дуршуны гөрөнде: «Хер ничик-де болса, бу адам ганхордыр. Деңизден гутулан хем болса, Адалат таңрысы оны яшатмады» дийишдилер. ⁵ Йөне Павлус

элини силкип, йыланы одуң ичине зыңды, хич бир зыян хем гөрмеди. ⁶ Олар онуң чишмегине я-да бирден өлүп йыкылмагына гарашдылар. Көп гарашып, оңа зелелли хич задың болманыны гөрөнлеринде, пикирлерини үйтгедип: «Ол бир таңры!» дийишдилер. ⁷ Ол ериң голайында ада-ның Публиус атлы башлыгының эмләги барды. Ол бизи мыхман алып, үч гүн хеззет-хормат этди. ⁸ Шол вагт Публиусың атасыны ысытма, ганлы ичгечме тутуп ятырды. Павлус онуң янына барып, дога этди-де, эллерини онуң үс-түне гоюп, оны сагалтды. ⁹ Бу вакадан соң, ададакы бейле-ки сыркавлар-да гелип шыпа тапдылар. ¹⁰ Булар хем бизи көп сылаглар билен хорматладылар, ёла дүшүп баряркак, герек-яракларымызы гәмә йүкледилер.

Риме гелиш

¹¹ Биз үч айдан соң, Игендерияның шол адада гышлан Экизлер белгили гәмиси билен ёла дүшдүк. ¹² Сиракуса барып, үч гүн галдык. ¹³ Ол ерден айланып, Региума гелип етдик. Бир гүнден соң, гүнорта ели тураны үчин, икинжи гүни ПUTEОЛА гелдик. ¹⁴ Ол ерде бирнөче доганы тапдык. Олар бизден еди гүнлөп янларында галмагымызы хайыш этдилер. Шейлелик билен, Риме гелдик. ¹⁵ Римдәки до-ганлар бизден хабарлы боланларында, ол ерден Аппиус Форумуна ве Үч Мыхманхана ченли бизи гаршыламага гелдилер. Павлус олары гөрөнде, Худая шүкүр этди, гайрат-ланды. ¹⁶ Риме баранымызда, йүзбашы туссаглары серкердә табшырды, Павлуса болса өзүне гөзегчилик эдйән эсгер билен бирликде, өзбашдак галмага ругсат этдилер.

Павлус Римде вагыз эдйәр

¹⁷ Үч гүнден соң Павлус ехудыларың улуларыны чагырды. Үйшенлеринде, олара шейле дийди: «Эй доганлар! Мен хал-кың гаршысына, ата-баба адатларының гаршысына хич зат этмесем хем, туссаг эдилип, Иерусалимден римлилерин элине берилдим. ¹⁸ Олар мени сорага чекенлеринден соң,

бошатжак болдулар, чүнки мени өлдүрмөгө хич бир эсас ёк-ды. ¹⁹Эмма ехудылар гаршы чыканларында, мен кайсара арз этмөгө межбур болдум, йөне өз миллетимден нәгилелигим ёк. ²⁰Мен сизи шу бабатда гөрүшмек, геплешмек үчин чагырдым, себәби мен Ысрайылың умыды үчин бу зынжыр билен баглы». ²¹Олар-да она дийдилер: «Бизе сен хакда Яху-дадан не хатлар говушды, не-де доганлардан бири гелип, сен хакда хабар берди я-да эрбет зат айтды. ²²Йөне сениң нәхили дүшүнжелериң бардыгыны өзүңден эшидесимиз гелиёр, чүнки хер ерде бу мезхебиң яманланяндыгы бизе мәлим».

²³Шейлеликте, бир гүни белләп, көп адамлар онуң янына, болян ерине гелдилер. Ол хем Худайың Патышалыгына гүвә гечмек билен, оlara хакыкаты дүшүндирди. Ир эртирден гич агшама ченли Мусаның канунына, пыгамберлер язгысына салгыланып, олары Иса ынандырмага чалышды. ²⁴Айдылан затlara кәбири ынанды, кәбири ынанмады. ²⁵Олар өзара ылалашман, Павлус бу соңкы сөзи айдандан соң гитдилер: «Мукаддес Рух Ишая пыгамбер аркалы аталарымыза* гүррүң берип, говы айдыпдыр: „²⁶Бар, бу халка айт: Эшидийән гулаклар билен эшидип, дүшүнмерсиңиз; Гөрийән гөзлер билен гөрүп, селжермерсиңиз; ²⁷Чүнки бу халкың йүреги гатады, гулаклары агралды, гөзлерини-де юмдулар. Бейле болмаса, гөзлери билен гөрүп, гулаклары билен эшидип, йүрекleri билен дүшүнүп, Маңа тарап өврүлердилер, Мен-де оlara шыпа берердим“. ²⁸Шейлеликте, Худайың бу гутулышының ехуды дәллере иберилендигини инди билиң, олар динләр». ²⁹Павлус муны айдандан соң, ехудылар өз араларында көп жеделлешип гитдилер. ³⁰Шейлеликте, Павлус тутуш ики йыллап өз кирейине тутан жайында болуп, янына геленлериң барыны кабул этди. ³¹Худайың Патышалыгыны вагыз эдип, Реб Иса Месихе дегишли затлары бүтин гайратлык билен бөкденчисиз өвретди.

* 28:25 *Аталарымыза* — иң гадымы голязмаларда: «аталарыңыза».